

**LAADUN PARANTAMINEN OPINTOJAKSOPALAUTTEEN
UUDISTAMISELLA**

YAMK opinnäytetyö
Liiketoiminnan kehittäminen, Visamäki
Syksy 2021
Pia Kupiainen

Tekijä	Pia Kupiainen	Vuosi 2021
Työn nimi	Laadun parantaminen opintojaksopalauteen uudistamisella	
Ohjaajat	Leena Nikander	

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyön aiheena oli laadun parantaminen opintojaksopalauteen uudistuksella. Tavoitteena tutkimuksessa oli selvittää, miten opintojaksopalauteen uudistaminen vaikutti vastausmääriin ja kokivatko opiskelijat tehdyn uudistuksen tarpeellisena. Lisäksi selvitettiin, miten uudistus näyttäytyi opiskelijoille ja miten tulevaisuudessa heidän mielestään opintojaksopalautea tulisi kehittää. Opinnäytetyössä selvitetään myös, miten muutosprojekti toteutettiin ja miten se vaikutti laatuun. Opinnäytetyön toimeksiantajana oli Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu.

Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys käsittelee laatua niin yleisesti kuin Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulussa sekä muutosjohtamista. Opintojaksopalaute kuvataan yleisesti sekä prosessitasolla. Tässä opinnäytetyössä tutkittaessa opiskelijoiden kokemuksia uudistuneeseen opintojaksopalautejärjestelmään käytettiin kvalitatiivista ja kvantitatiivista tutkimusmenetelmää. Opintojaksopalautea käsittelevä kysely oli avoinna kaikille Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun opiskelijoille. Opiskelijoille kohdennetusta kyselyn vastauksista selvisi, että opiskelijat pitivät opintojaksopalauteuudistusta onnistuneena. Vastapalaute oli opiskelijoiden mielestä tärkeä osa opintojaksopalautea. Toteutettu uudistus oli muutosjohtamisen kannalta tarkasteltuna onnistunut. Tulokset koottiin Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun käyttöön. Tutkimustulosten pohjalta opintojaksopalautea kehitetään edelleen paremmaksi ja käyttäjäystävällisemmäksi.

Avainsanat laatu, opintojaksopalaute, prosessit, muutosjohtaminen, toimintatutkimus

Sivut 59 sivua ja liitteitä 9 sivua

Author Pia Kupiainen

Year 2021

Subject Improving quality by renewing course feedback

Supervisors Leena Nikander

ABSTRACT

The topic of the thesis was to improve the quality by reforming the course feedback. The aim of the study was to find out how the renewal of the course feedback affected the response rates and whether the students felt that the reform was necessary. In addition, it was found out how the reform looked to the students and how they think the course feedback should be developed in the future. In addition, the thesis examines how the change project was implemented and how it affected quality. The thesis was commissioned by the South-Eastern Finland University of Applied Sciences.

The theoretical framework of the thesis deals with quality both in general and at the University of Applied Sciences of South-East Finland, as well as change management. Course feedback is described in general and at the process level. In this thesis, a qualitative and quantitative research method was used for the renewed course feedback system. The survey on course feedback was open to all students the South-Eastern Finland University of Applied Sciences. The responses to the survey targeted at students revealed that the students considered the course feedback reform successful. The students thought that the feedback was an important part of the course feedback. From the point of view of change management, the implemented reform was successful. The results were compiled for the use of the University of Applied Sciences of South-East Finland. Based on the research results, the course feedback will be further developed to be better and more user-friendly.

Keywords quality, course feedback, processes, change management, action research

Pages 59 pages and appendices 9 pages

Sisälllys

1	Johdanto	1
1.1	Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu	2
1.2	Tutkimuksen tavoite ja tarkoitus	2
2	Koulutuksen laatu	3
2.1	Laadun määritelmä	7
2.2	Laadun kehittäminen	8
2.3	Laadun ylläpito ja varmistaminen	11
2.4	Laatu ja opiskelija	13
3	Opintojaksopalauteen tarkoitus	15
3.1	Opintojaksopalaute ja sen merkitys	15
3.2	Opintojaksopalauteuudistus ja nykytila	16
3.3	Opintojaksopalauteen prosessi	18
3.4	Uuden opintojaksopalautejärjestelmän edut ja haasteet	19
3.5	Opintojaksopalauteen hyödyntäminen	20
4	Muutosjohtaminen	21
4.1	Muutosjohtamisen mallit	22
4.2	Viestintä ja vuorovaikutus	24
5	Tutkimuksen toteuttaminen	26
5.1	Tutkimuksen kohderyhmä	27
5.2	Tutkimusmenetelmät	28
6	Tutkimustulokset	30
6.1	Yleinen mielikuva opintojaksopalauteesta	31
6.2	Opintojaksopalauteen loppupalaute	36
6.3	Välipalauteen merkitys	40
6.4	Vastapalaute tärkeä osa opintojaksopalauteprosessia	43
6.5	Opintojaksopalauteuudistus muutosprojektina	49
6.6	Opintojaksopalauteuudistuksen vaikutus laatuun ja vastausmääriin	51
7	Johtopäätökset	53
7.1	Kehittämisehdotukset	55
7.2	Pohdinta ja tutkimuksen luotettavuus	57
	Lähteet	60

Kuvat, taulukot ja kaavat Laadun parantaminen opintojaksopalauteen avulla

Kuva 1. Teoreettinen viitekehys ja tutkimuskysymykset	3
Kuva 2. Ammattikorkeakoulusta valmistuneiden opiskelijapalautteet 2015-2019	9
Kuva 3. Xamkin laatu järjestelmä	10
Kuva 4. Opintojen laadun jatkuva parantaminen.....	14
Kuva 5. Muutosjohtamisen ja projektin aikataulu	17
Kuva 6. Opintojaksopalauteen prosessi kuvana	19
Kuva 7. Onnistuneen muutoksen osa-alueet	21
Kuva 8. Kotterin muutosmalli	23
Kuva 9. Lewinin muutosmalli.....	24
Kuva 10. Palauteen antamisen kokemus	32
Kuva 11. Opintojaksopalauteen helposti vastaaminen	33
Kuva 12. Palaute lomakkeen ulkoasu	34
Kuva 13. Opintojaksopalauteen käyttö mobiilina	35
Kuva 14. Opintojaksopalaute oli nopea annettava	36
Kuva 15. Loppupalautteen sijoittuminen	36
Kuva 16. Loppupalautteen väittämät olivat ymmärrettäviä	37
Kuva 17. Opintojaksopalauteen loppupalautteen ajoittuminen.....	38
Kuva 18. Välipalauteen sijoittuminen	40
Kuva 19. Välipalauteen kysyminen	41
Kuva 20. Välipalauteesta koettu hyöty	41
Kuva 21. Vastapalaute	44
Kuva 22. Sanallisen vastapalautekoosteen saaminen	44
Kuva 23. Vastapalauteen saaminen lisäsi ymmärrystä palautteen vaikutuksista	45
Kuva 24. Vastapalauteen määrän kasvaminen uudistuksen jälkeen	46
Kuva 25. Opettajan antama vastapalaute on minulle tärkeää.....	47
Kuva 26. Opintojaksopalauteiden kokonaismäärä vertailu	52
Kuva 27. Toteutus-tasolta kerätyt opintojaksopalauteet	53
Taulukko 1. Opintojaksopalauteen vastuut ja toimintatavat	15

Liitteet

- Liite 1 Aineistonhallintasuunnitelma
- Liite 2 Teemahaastatteluiden rungot
- Liite 3 Kyselylomake

1 Johdanto

Opintojaksopalautetta on ammattikorkeakouluissa aina käytetty laadun parantamiseen. Aiemmin opettajat keräsivät palautetta erilaisten paperisten kyselyjen avulla, viimeisen kymmenen vuoden aikana palautetta on kuitenkin ryhdytty keräämään järjestelmällisemmin ja tavoitteellisemmin. (Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, 2020a) Nopeasti on muodostunut eri toimintatapoja ja järjestelmiä opintojaksopalautteen keräämiseen. Laadun tarkkailun yhteydessä opintojaksopalautteen arvoa myös laadun mittarina on alettu ymmärtämään sekä opiskelija- että opettajaryhmissä.

Järjestelmiä käyttöönotettaessa aiemmin näkökanta on ollut enemmän organisaatiolähtöinen, on mietitty mikä on helpoin tapa saada tietoa ja viedä asioita eteenpäin. Asiakaslähtöinen ajattelu on tullut myös oppilaitosmaailmaan yhä laajemmin ja opiskelijat nähdään yhtenä asiakasryhmänä. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulussa on viimeisten vuosien aikana tehty iso prosessisuunnittelu koskien opintojaksopalautteen keräämistä. Prosessisuunnittelun avulla saatiin keväällä 2021 käyttöönotettua uusi järjestelmä, joka helpotti niin opettajien, opiskelijoiden kuin johdon näkökulmalta opintojaksopalautteen keräämistä. Opintojaksopalautteen keräämisestä haluttiin saada normaali ja systemaattinen toimintatapa joka opintojaksolla. Prosessinmuutos toi tullessaan myös muutosjohtamisen osaksi opintojaksopalautteen uudistamista. Uudistamisen aikana oli huomioitava, miten saadaan toteutettua hallitusti, niin suunnitteluvaihe, käyttöönotto kuin uudentoimintatavan saattaminen pysyväksi.

Vaikka opintojaksopalaute on yleisesti tunnettua, tieteellisesti siitä on vähän tutkimuksia, tämä heijastuu myös kirjallisuuteen (Martinmaa, 2009). Aiemmin toteutetuissa palautetutkimuksissa on tutkittu käytäntöjä, nämä onkin toteutettu enemmän opettaja lähtökohdista. Aiempia tutkimuksia aihealueesta on laatinut mm. Martinmaa (2009), joka selvitteli tutkielmassa opiskelijapalautteen sisältöjä, merkitystä sekä teemoja. Kyseisessä gradutyössä havaittiin että, palauteprosessin toimivuuteen vaikuttavat palautteen keräämistavat sekä palautekulttuuri yleisesti. Vehmaksen (2015) tekemässä tutkimuksessa selvitettiin ohjaavassa koulutuksessa opiskelijoiden laatuksityksiä sekä etsittiin koulutuksen kehittämisalueita.

1.1 Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu (XAMK) on 1. tammikuuta 2017 toimintansa aloittanut ammattikorkeakoulu. Se on syntynyt Kymenlaakson ammattikorkeakoulun ja Mikkelin ammattikorkeakoulun yhdistymisestä. Xamkin ylläpitäjänä toimii Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy, jonka omistavat Mikkelin, Savonlinnan, Kotkan ja Kouvolan kaupungit. (Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, n.d.)

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoululla vuonna 2020 oli 864 työntekijää ja 9988 opiskelijaa. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoululla oli 42 AMK-tutkintoon johtavaa koulutusta, 26 YAMK-tutkintoon johtavaa koulutusta. Vuonna 2020 valmistuneita oli 1789, joista 1538 AMK-tutkintoa ja 251 Yamk-tutkintoa. Avoimessa ammattikorkeakoulussa vuonna 2020 opiskeli 22 700 opiskelijaa ja siellä suoritettiin 91 000 opintopistettä. Kursseja tarjolla oli 700 kpl. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun avoin AMK olikin Suomen suurin vuonna 2020. Kampuksia on neljä: Mikkeli, Savonlinna, Kouvola ja Kotka. (Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, n.d.)

1.2 Tutkimuksen tavoite ja tarkoitus

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, miten opintojaksopalauteen uudistaminen auttoi vastausmääriin ja pitivätkö opiskelijat uudistusta tarpeellisena. Lisäksi selvitettiin, miten uudistus näyttäytyi opiskelijoille ja mitä kehitettävää heidän mielestään opintojaksopalautejärjestelmässä olisi tulevaisuudessa. Opinnäytetyössä selvitetään myös, miten muutosprojekti toteutettiin ja miten se vaikutti laatuun. Tutkimus toteutettiin kyselytutkimuksena opiskelijoille ja teemahaastatteluna uudistusprojektissa mukana olleille.

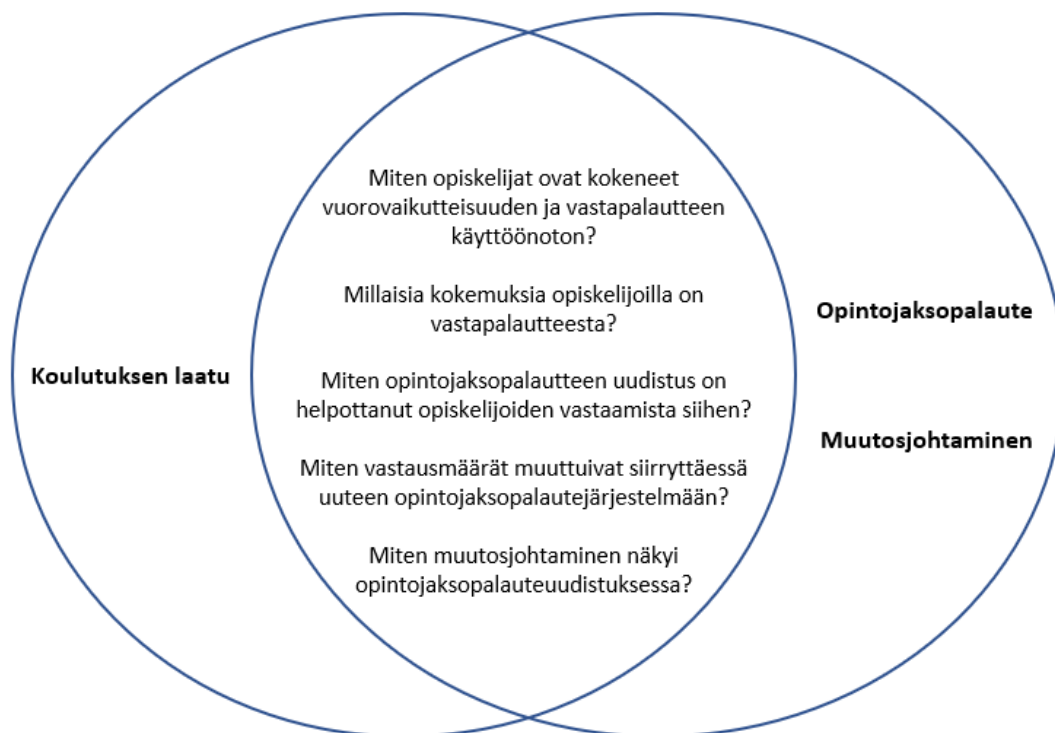
Opinnäytetyö tutkimuskysymykset olivat:

- Miten opiskelijat ovat kokeneet vuorovaikutteisuuden ja vastapalauteen käyttöönoton?
- Millaisia kokemuksia opiskelijoilla on vastapalauteesta?
- Miten opintojaksopalauteuudistus on helpottanut opiskelijoiden vastaamista siihen?

- Miten vastausmäärät muuttuivat siirryttäessä uuteen opintojaksopalautejärjestelmään?
- Miten muutosjohtaminen näkyi opintojaksopalauteuudistuksessa?

Kuvassa 1 on teoreettinen viitekehys ja tutkimuskysymykset. Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys koostuu koulutuksen laadusta, muutosjohtamisesta sekä opintojaksopalauteen teoriasta sekä toimintatavoista. Muutosjohtamisen teoria rajoittuu kahden eri mallin Lewinin ja Kotterin läpikäymiseen sekä viestintään ja vuorovaikutukseen. (Nenonen, 2014) Koulutuksen laadussa käydään yleisesti läpi laatua sekä tarkennetaan sitä organisaation lähtökulmasta.

Kuva 1. Teoreettinen viitekehys ja tutkimuskysymykset

2 Koulutuksen laatu

Koulutusta tarkastellessa on hyvä muistaa että, se ei ole vain palvelua asiakkaalle, vaan jatkuva muutosprosessi. Prosessi muodostuu samalla tavalla, oli kyse sitten tutkijasta tai opiskelijasta. Tästä muodostuu käsitys koulutuksen muuttuvasta laadunkuvasta sekä asiakkaaseen vaikutusmahdollisuuksista lisääntymisestä että laadun parantamisesta. (Harvey

& Green, 1993) Laadun arvioinnissa ja kehittämisessä tulee huomioida korkeakoulujen tehtävät, näistä kokonaisuutena muodostuu korkeakoulujen laatu. (Bollaert, 2014, s. 159)

Voimaantuminen on muutoksen elementti. Voimaantuminen edellyttää, että valta oman muutoksen vaikuttamisesta annetaan osallistujille. Tämä tarkoittaa enemmän kuin pelkkää vastuullisuutta asiakasta kohtaan. Lisäksi voimaannuttaminen opiskelijoiden osalta voidaan tehdä opettamalla kriittisiä kykyjä. Kyseisellä lähestymistavalla voimaannutetaan opiskelijoita niin koko elämän ajan kuin myös koulutusprosessin asiakkaina. Tässä tapauksessa vaaditaan oppimiseen sekä opetukseen lähestymistapa, jota opiskelijat voivat soveltaa käytännössä analyttisesti. (Harvey & Green, 1993)

Yksilön sekä yhteiskunnan eri näkökulmat heijastuvat myös laadun määritelmään vaihtelevasti. Johtopäätöksen tekeminen siitä, että eri henkilöillä käsitys korkeakouluasteen koulutuksen laadusta vaihtelee, on kuitenkin huomioitava. Välttämättä ei ole olemassa oikeaa ja väärää tapaa tehdä, mutta tämä ei kuitenkaan vapauta korkeakouluja laadun ylläpitämisestä ja jatkuvasta parantamisesta. (Harvey & Green, 1993)

Korkeakoulujen laadusta on syntynyt merkittävä maineen ja kilpailukeinon määrittäjä Suomessa sekä kansainvälisesti. Korkeakoulujen laatuauditoinneilla sekä akkreditoinnella pystytään arvioimaan puolueettomasti yksittäisen korkeakoulun laatutasoa. Suomalaisten korkeakoulujen laadunhallinta on parantunut kansainvälisten auditointien ja akkreditointien myötä. Verratessa kotimaisia ja kansainvälisiä auditointeja panostukset voivat poiketa toisistaan. Kansainvälisesti näkyy yliopistojen perinne, joka voi aiheuttaa haasteita ammattikorkeakouluille. Akateeminen laatu on yksi keskeisimmistä haasteiden tuomista tasoista. (Wahlgrén & Janatuinen, 2015)

Ammattikorkeakoulujen laatua leimaavat erityisesti tieteellinen ja teoreettinen osaamistaso, oppimisprosesseissa käytännön läheisyys osaamisen tuottamisen tavoitteena sekä opiskelijoiden asiakkaiden ja työnantajien tyytyväisyys. Laatuajatteluun peilaten henkilöstölähtöinen laatuajattelu näkyy kontrollina ja tilivelvollisuutena. Useasti henkilöstö korostaa yhteisöllisyyttään, osaamista, resursseja sekä odotuksia johdon suuntaan. Ammattikorkeakoulut painottavat opetuksen ja oppimisen läheisyyttä työelämään. Useasti kuullaankin slogan ”käytäntöä ja teoriaa sopivassa suhteessa”. Haluttaessa tarjota ja

toteuttaa laadukasta korkeakouluopetusta työelämän edustajia kuunnellaan tarkasti.
(Wahlgrén & Janatuinen, 2015)

Ennakoidessa on tärkeää yhdistää korkeakoulujen sekä työnantajien näkemykset, jotta edellytykset laadukkaaseen koulutukseen täyttyisivät. Kilpailuetuina korkeakouluille on laadun kiteyttäminen pedagogiikkaan sekä kehittämiseen. Tutkimuksen ja opetuksen suhde voidaan nähdä henkilöstön osalta osittain ristiriitaisena. Tutkimuksen puolesta puhuvat näkevät, että korkeakoulujen laatu voidaan saada vahvalla tutkimusperustaisella opetuksella. Toisaalta osa henkilöstöstä korostaa erityisesti työelämäosaamisen merkitystä.
(Wahlgrén & Janatuinen, 2015)

Tärkeää on huomioida määrittelyn lähtökohtana kansainväliset sekä kansalliset viitekehykset. Usein ammattikorkeakouluissa osaamistavoitteet kuvataan työelämän kautta, tämä edellyttää työelämän edustajien, korkeakoulun henkilöstön sekä opiskelijoiden yhteistyötä. (Wahlgrén & Janatuinen, 2015)

Tarkastellessa laatua Xamkin näkökulmasta, se tarkoittaa mm. seuraavia asioita:

- Xamkin asettamien tavoitteiden täyttäminen
- Xamkin toiminnalle asetettujen kriteereiden täyttäminen
- Asiakkaiden ja sidosryhmien tyytyväisyys
- Toimintaprosessien sujuvuus

Henkilöstön osaaminen ja tyytyväisyys ovat myös tärkeä laadun tekijä Xamkissa. Laatu muodostuu siten useista tekijöistä, se ei ole pelkkää hyvää palautetta toiminnasta. Laadun kehittämisestä ja ylläpitämisestä huolehditaan jatkuvasti systemaattisesti. Xamkin laatujärjestelmässä on kuvattu menettelytavat, joiden avulla toimintaa kehitetään sekä tunnistetaan vahvuudet. Koko organisaation kautta tarkastellessa laadun kehittäminen kytkeytyy niin toiminnanohjaukseen kuin johtamiseen. (Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, 2020b)

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulussa noudatetaan eurooppalaista korkeakoulu laadunhallinta suositusta European Standards and Guidelines (ESG). Suomalaisia korkeakouluja veloitetaan lakiin perustuen vastaamaan toiminnan laadusta ja sen

kehittämisestä. Ammattikorkeakoulu vastaa ammattikorkeakoululain (932/2014, 14.11.2014 § 62) mukaan järjestelmänsä koulutuksen sekä muun toiminnan laatutasosta. Lisäksi ammattikorkeakoulu vastaa jatkuvasta kehittämisestä. Ammattikorkeakoulut arvioivat koulutustaan, toimintaansa sekä niiden vaikuttavuutta. Ammattikorkeakoulut veloitetaan myös osallistumaan ulkopuoliseen toimintaan ja laatujärjestelmänsä arviointiin säännöllisesti ja julkaisemaan arvioinnin tulokset. ESG-julkaisussa (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area) kuvataan korkeakoulujen arvioinnin tavoitteet ja periaatteet seuraavasti. (Karvi, 2014)

ESG:llä on seuraavat tavoitteet (Karvi, 2014):

- Ne ovat eurooppalaisella, kansallisella ja korkeakoulujen tasolla yhteinen viitekehys opetuksen ja oppimisen laadunvarmistusjärjestelmille
- Niiden avulla voidaan kehittää ja varmistaa eurooppalaisella korkeakoulualueella korkeakoulutuksen laatua
- niiden avulla edistetään keskinäistä luottamusta, minkä avulla edistetään liikkuvuutta ja tunnustamista kansallisten rajojen sisällä sekä niiden ulkopuolella
- Niiden avulla tarjotaan tietoa laadunvarmistuksesta korkeakoulutusalueella Euroopassa

ESG perustuu neljään eurooppalaisen korkeakoulutusalueen laadunvarmistuksen periaatteeseen (Karvi, 2014):

- Päävastuu koulutuksen laadusta ja varmistamisesta on korkeakoululla
- Korkeakoulujärjestelmissä, korkeakoulujen ohjelmissa ja opiskelijoiden monimuotoisuus otetaan huomioon laadunvarmistuksessa
- Laatukulttuurin kehittämistä tuetaan laadunvarmistuksella
- sidosryhmien, opiskelijoiden ja yhteiskunnan tarpeet ja odotukset otetaan huomioon laadunvarmistuksessa

Kehittäminen ja tilivelvollisuus on laadunhallinnan kaksi keskeistä tavoitetta. Yhdessä ne luovat luottamusta korkeakoulujen tulokseen ja toimintaan. Hyvin toimiessaan laatujärjestelmä tuottaa tietoa korkeakoulun toiminnan laadusta (tilivelvollisuus) sekä suosituksia ja ohjeita korkeakoulun sekä muun yleisön vakuuttamiseksi. Ohjeiden ja

suositusten avulla korkeakoulu kehittää toimintaansa. Näiden avulla edistetään laatu- ja tutkimustutkimuksia, niin että akateemisesta henkilöstöstä ja opiskelijoista korkeakoulun hallintoon ja johtoon. (Karvi, 2014)

Laatujärjestelmä Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulussa on kytketty laatuympyrän mukaisesti strategiseen suunnitteluun, johtamiseen ja toiminnanohjaukseen. Tavoitteet ja arviointikohteet laatujärjestelmään johdetaan Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun strategiasta sekä toiminnanohjausprosessista. Laatujärjestelmästä saadaan tietoa strategisen suunnittelun pohjaksi. Laatujärjestelmän työkaluja käytetään toiminnan suunnitteluun, toimeenpanoon, seurantaan, arviointiin sekä raportointiin. Laatujärjestelmän tuottaman tiedon lisäksi toiminnanohjausjärjestelmään sisältyy myös paljon muuta tietoa. Esimerkiksi osa toiminnan arvioinnissa ja raportoinnissa käytettävistä tiedoista perustuu lainsäädäntöön (osa- ja työehtolaki), osa tulee laatujärjestelmästä. (Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, 2020b)

2.1 Laadun määrittely

Määriteltäessä akateemista laatua hyödynnetään myös perinteisen laadun määrittelyä. Näkemyksissä on eri ajankohtina painotettu laadun tekijöitä, prosessia tai lopputulosta. Harvey ja Green (1993) jakavat korkeakoulujen laatu- ja tutkimustutkimuksen viiteen erilaiseen ryhmään: Korkealuokkaiseen laatuun, johdonmukaisuuteen ja täydellisyyteen, tarkoituksenmukaisuuteen (huomioiden asiakkaan laadun vaatimukset), tehokkuuteen (rahanvastineena) sekä koulutus- ja oppimisprosesseissa opiskelijassa tapahtuvaan muutokseen. (Harvey & Green, 1993, ss. 9-34)

Toinen tapa tarkastella laatua on seuraavat käsitteet. (Kohtamäki, ym., 2014, ss. 224-229)

- Laatu on **korkealuokkaisuutta**. Näkemys on peräisin ajalta, jolloin korkeakoulujen määrä oli huomattavasti nykyistä pienempi, ja niiden oletettiin olevan korkealuokkaisia muuhun koulutukseen verrattuna. Nykyisinkään ei huippukorkeakoulujen, kuten Harvardin tai Oxfordin, tarvitse mittauttaa laatuaan.
- Laatu on **erinomaisuutta**. Tämä on perinteinen näkökulma akateemiseen laatuun. Laadun mittarina käytetään ennalta asetettuja korkean laadun standardeja. Tämä näkemys on vahva akkreditoinneissa.

- Laatu on **toiminnan tarkoituksenmukaisuutta**. Toiminnan on vastattava asetettuja kriteereitä. Täten tarkoituksenmukaisuutta on esimerkiksi se, miten hyvin toiminta vastaa korkeakoulun tavoitteita. Samankaltaisia näkökulmia käytetään puhuttaessa laadusta rahan vastineena (rahoittajille, asiakkaille) tai tavoiteltuna muutoksena, kuten opiskelijan oppimisprosessina.
- Laatu on **johdonmukaisuutta**. Laadukkaan toiminnan säännönmukaisuus ja virheettömyys korostuvat. Laadun varmistaminen ennalta on keskiössä ja prosessikeskeisyys vahvaa.
- Laatu on **jatkuvaa parantamista**. Korkeakoulujen on kyettävä autonomiansa puitteissa jatkuvasti parantamaan toimintansa laatua. Taustaoletuksen mukaisesti laatu kuuluu keskeisesti akateemisuuteen ja korkeakouluyhteisö itse tietää parhaiten mitä laatu on.

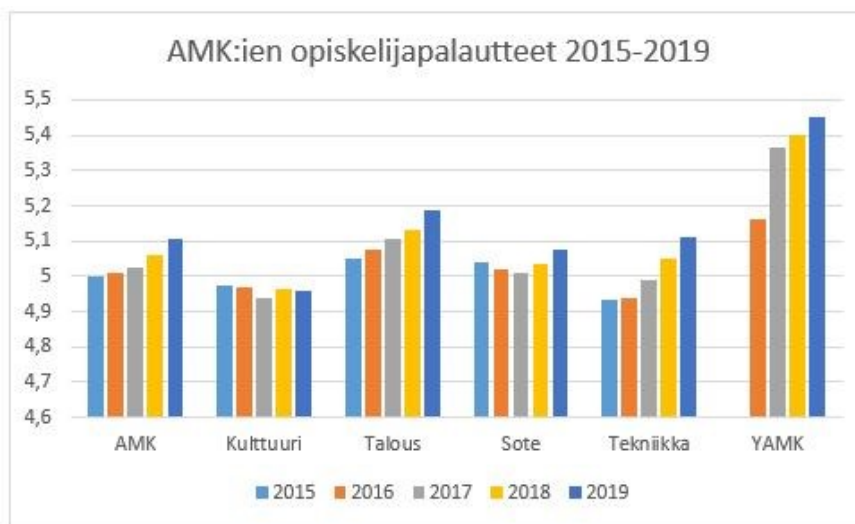
Laatujärjestelmä Xamkissa koostuu laatupolitiikasta, -vastuista sekä niiden menettelytavoista. Näiden avulla Xamkissa on tavoitteena parantaa koko ajan toimintaa. PDCA-mallin (Plan, Do, Check, Act) mukainen jatkuvan kehittämisen periaate on laadunhallintamme peruspilarina. PDCA-mallissa suunnittelu, toteutus, arviointi muodostavat kehän. Tärkeänä tavoitteena on opiskelijoiden ja henkilöstön sitouttaminen toiminnan yhteiseen kehittämiseen. Näistä osista syntyy kehittämisen yhdessä tekeminen, joka on Xamkin laatukulttuuri. Laatukulttuurilla Xamkissa tarkoitetaan pitkäjänteistä kehittämisen ilmapiiriä, jossa määrätietoisesti ja aktiivisesti tunnustetaan niin kehittämiskohteita kuin vahvuuksia. Laadun kehittämisen tavoitteena on vahvuuksien ylläpitäminen, laadun jatkuva parantaminen sekä laadun hyödyntäminen (Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, 2020b)

2.2 Laadun kehittäminen

Tuloksellisuutta seurataan ammattikorkeakouluissa kansallisesti kolmella mittarilla: työllistyminen, laadullinen työllistyminen sekä opiskelijatytytyväisyys. Nämä vaikuttavat myös suoraan korkeakoulujen rahoitukseen, mikä muodostaa selkeän kannustimen myös niiden parantamiseen. (Arene, 2020) Tuloksellisuuden seuranta on mm. valmistumisvaiheessa olevilta opiskelijoilta kerättävä palaute. Palautteen avulla kartoitetaan opiskelijoiden näkemyksiä työelämävalmiuksista sekä opintojen etenemisestä. Työelämävalmiuksilla

tarkoitetaan koulutuksen tuomaa osaamisen sopivuutta työelämään. Kuvassa 2 havaitaan, että kaikista Suomen ammattikorkeakouluista valmistuvien opiskelijoiden tyytyväisyys on koko ajan ollut noususuuntainen. Kuva 2 on otettu Vipunen.fi palvelusta. Nousu ei ole ollut räjähdysmäistä, mutta selkeästi nähtävillä. Kuvassa erottuu ylemmän ammattikorkeakoulun opiskelijoiden tyytyväisyys selvästi. Huomattavaa kuvassa on kulttuuriala, jonka tyytyväisyys on pysynyt samanlaisena kaikkina kuvan aikajanoista. Sosiaali- ja terveystieteillä myös tyytyväisyys on ollut hillitympää, mutta vuodesta 2017 sekin on saanut käännettä tuloksen kasvuun. (Arene, 2020)

Kuva 2. Ammattikorkeakoulusta valmistuneiden opiskelijapalautteet 2015-2019 (Vipunen, n.d.)

Vuonna 2021 on kansallisesti käyttöön otettu uusi mittari, laadullinen työllistyminen. Laadullisen työllistymisen mittarilla halutaan seurata, onko tutkinnon suorittamisen jälkeen opiskelija työllistynyt opiskelemalleen alalle sekä onko hän päässyt tavoitetulle asiantuntijuuden tasolle. Käytännössä mittari perustuu kyselyyn, joka tehdään viisi vuotta valmistumisen jälkeen. Kyseinen kysely on samankaltainen kuin valmistumisen jälkeen tehty kysely. (Arene, 2020)

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulussa käytetään PDCA-malliin perustuvaa jatkuvan kehittämisen kehää. Suunnittele-Toteuta-Arvioi-Kehitä on toiminnan kehittämisessä ja laatujärjestelmän pohjana. Kuvassa 3 voidaan nähdä laatujärjestelmän kokonaisuuteen kuuluvat laatuvarustukset, laatujohtaminen, toiminnan suunnittelu menettelytavat, toimintaa ohjaavat ohjeet ja prosessikuvaukset, palaute- ja arviointijärjestelmä sekä toiminnan

kehittämisen menettelytavat. Näihin kaikkiin osa-alueisiin kuuluu myös viestintä sekä toiminnan dokumentointi. Suunnittele- vaiheessa keskitytään toiminnan ja laadunhallintaa ohjaavaan strategiaan. Strategiaan on kirjattu valinnat ja tavoitteet. Osakeyhtiön hallituksen johdolla laaditaan strategia yhdessä ammattikorkeakoulun johdon, henkilöstön, opiskelijoiden sekä sidosryhmien kanssa. Strategiaa päivitetään aina toimintaympäristön muuttuessa ja kehittämistoimenpiteiden vaatiessa. Strategiaan liittyvät linjaukset viedään vuosittain ammattikorkeakoulun ja yksiköiden talousarvioihin ja toimintasuunnitelmiin. Toimintaa suunnitellaan strategian lisäksi lukuisissa toimintaohjelmissa ja muissa toimintakohtaisissa suunnitelmissa. (Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, 2020b)

Kuva 3. Xamkin laatu järjestelmä (Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, n.d.)

Toteutusvaiheessa toimintaa ohjaavat tunnistetut ja kuvatut prosessit, johtoryhmän ja tiimien päätökset sekä erilaiset ohjeistukset, kuten säännöt ja menettelyohjeet.

Arviointivaiheessa toimintaa ja tuloksia seurataan ja arvioidaan ja toiminnasta kerätään palautetta. Opiskelijoiden, asiakkaiden ja sidosryhmien palaute on tärkeä osa toiminnan kehittämisen suuntaamisessa. Lisäksi keskeisessä asemassa on henkilöstön osallistuminen

toiminnan arviointiin ja henkilöstöpalautteen hyödyntäminen. Arvioinnin ja palautteenkeruun menettelytapoja ovat kehityskeskustelut, tulokortit, itsearviointit, vertaisarviointit, ulkoiset arvioinnit sekä katselmukset. Lisäksi palautetta kerätään säännöllisesti ja järjestelmällisesti niin henkilöstöltä, opiskelijoilta kuin sidosryhmiltä. Arviointi- ja palautejärjestelmän tuottamaa tietoa käytetään toiminnan kehittämisessä ja johtamisessa organisaation kaikilla eri tasoilla. (Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, 2020b)

Kehittämävaiheessa toimintaa kehitetään järjestelmällisesti. Kehittäminen perustuu kerättyyn ulkoiseen ja sisäiseen arviointi- ja palautetietoon sekä strategian ja muiden toimintaa ohjaavien suunnitelmien tavoitteisiin. Menettelytapoja ovat mm. toimielinten käsittelyt, yksiköiden henkilöstökokoukset ja palaverit, johdon katselmukset sekä kehittämisfoorumit opiskelijoiden kanssa. (Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, 2020b)

2.3 Laadun ylläpito ja varmistaminen

Hyvän ja toimivan korkeakoulutuksen laadunvarmistaja toimii seuraavan kahdeksan kohdan listauksen mukaisesti (Kohtamäki ym., 2014, ss. 224-229):

- Määritellään mitä laadulla tarkoitetaan
- Eritellään laatutyön vastuut
- Kuvataan laadunvarmistuksen tavoitteet
- Määritellään laadunvarmistuksen keskeiset kriteerit
- Tunnistetaan korkeakoulun erityispiirteet
- Resursoidaan laadun varmistusta riittävästi
- Viestitään ja koulutetaan tehokkaasti
- Ymmärretään laadunvarmistus työkalutuurin murroksena ja rohkeutena puuttua epäkohtiin

Xamkissa kehitetään toimintaa systemaattisesti. Kehittäminen perustuu kerättyyn ulkoiseen ja sisäiseen arviointi- ja palautetietoon sekä strategian ja muiden toimintaa ohjaavien suunnitelmien tavoitteisiin. Kehittämistarpeita tunnistetaan ja analysoidaan mm. toimielinten kokouksissa, yksiköiden palavereissa, johdon katselmuksissa ja opiskelijoiden kanssa pidettävissä kehittämisfoorumeissa. Jokaisen oman työn kehittäminen ja pienet,

nopeat kokeilut ovat tärkeitä kehittämisen menettelytapoja. (Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, 2020b)

Opintojaksojen kehittämisen työkaluksi ja opettajien tueksi on otettu loppuvuonna 2020 käyttöön Xamkin yhteinen opintojakson laaduntekijät -työkalu. Työkalu on laadittu helpottamaan opettajia laadukkaan opetuksen suunnittelussa ja toimimaan itsearviointivälineenä opetuksen ja opintojaksojen kehittämisessä. Laaduntekijät -työkalussa käytetään seuraavia teemoja: työelämäyhteistyö, verkkopedagogiikka, yrittäjämäisyys, ohjaus ja palaute, arviointi, oppimisen tukeminen sekä osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen. Jokaisesta osa-alueesta työkalussa on laadittu kehittyvä, hyvä ja huippu tasot. Tasovaatimusten avulla opettaja voi tarkastella ja kehittää omaa opintojakson laatua. (Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, 2020a)

Xamk-tasolla kehittäminen voidaan toteuttaa omalla rahoituksella toteutettavina kehittämisprojekteina tai ulkopuolisella rahoituksella toteutettavina TKI-hankkeina tai osana toiminnan jatkuvaa kehittämistä. Johdon katselmuksissa käydään läpi arviointi- ja palautetiedon pohjalta yksikkökohtaisia kehittämiskohteita, joiden toteutumista puolestaan seurataan vuosittain. Tavoitteena onkin, että yksiköt huomioivat nämä kehittämiskohteet myös laatiessaan seuraavan vuoden toimintasuunnitelmaa ja talousarviota. (Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, 2020b)

Yksiköiden kehittämispäivillä sekä kokouksissa käsitellään myös laatu järjestelmän palaute- ja arviointitietoa. Palautteiden pohjalta suunnitellaan ja toteutetaan tarvittavat kehittämistoimenpiteet, joiden toteutumista seurataan ja arvioidaan. Koulutusyksiköissä henkilöstö ja opiskelijat käsittelevät lautupalautteita yhdessä kehittämisfoorumeissa. Niissä sovitaan uusista toimintatavoista ja keskustellaan aiemmin tehtyjen kehittämistoimien vaikutuksista. Palautteet käsitellään vastuullisesti. Kehittäminen kuuluu myös jokaisen omaan työhön. Se on arjen pieniä parannuksia tai nopeita kokeiluita, jotka eivät vaadi täsmällisiä suunnitelmia tai erillistä resursointia. Henkilöstöä kannustetaan tekemään myös koko organisaatiota hyödyttäviä aloitteita ja kehittämisideoita toimintojen parantamiseksi. (Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, 2020a)

Kehittämistoimenpiteiden toteutumista ja vaikuttavuutta seurataan ja arvioidaan hankkeiden raporteissa, johdon katselmuksissa asetettujen kehittämiskohteiden itsearvioinneissa sekä kehittämisprojektien ja hankkeitten itsearvioinneissa. Myös kokeilut

arvioidaan ja suodatetaan sekä niistä otetaan toimivat osat käytäntöön. (Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, 2020a) Kehittämistoimenpiteiden tulokset hyödynnetään ammattikorkeakoulun operatiivisessa toiminnassa tai strategisissa valinnoissa. Kehittämistoimenpiteet dokumentoidaan ja niistä tiedotetaan korkeakouluyhteisön jäsenille. (Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, n.d.)

2.4 Laatu ja opiskelija

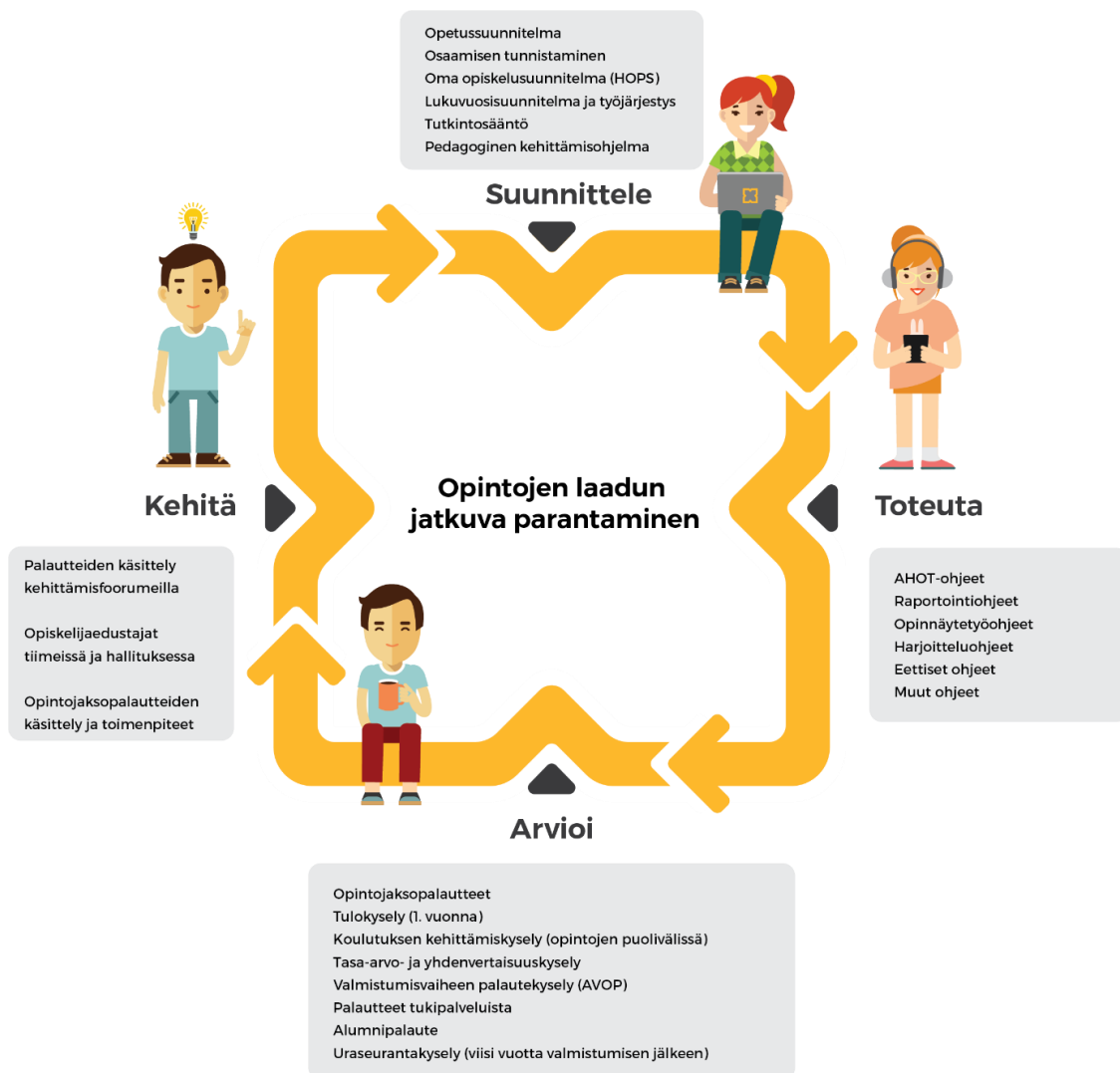
Vehmaksen (2015) tutkimuksesta saatujen tulosten mukaan laatuksäitykset liittyivät kouluttajien ammattitaitoon ja asiantuntijuuteen sekä asenteisiin, ryhmän keskinäiseen vuorovaikutukseen, toimivaan oppimisympäristöön, tavoitteiden toteutumiseen sekä kokonaisvaltaiseen ja yksilölliseen ohjaukseen. Tärkeinä keskeisinä tekijöinä olivat opiskelijoiden kokema arvostus, hyvä ilmapiiri, muutos suhteessa lähtötilanteeseen sekä yhteisöllisyys. Kehittämisalueina näyttäytyivät yksilöllisen ohjauksen kehittäminen, henkilöstöresurssit, työelämäjaksojen hyödyntäminen porttina työelämään, yleisten työelämävalmiuksien vahvistaminen, moniammatillisen yhteistyön kehittäminen ohjaavan koulutuksen kontekstissa sekä ryhmäprosessin hyödyntäminen opiskelijan voimaannuttajana. (Vehmas, 2015)

Vehmas toi 2015 tutkimuksessaan esille että, opettajien persoona ja toiminta ovat keskeisessä osassa opiskelijoiden käsityksissä koulutuksen laadusta. Laatu voitiin kokea tunnepitoisesti. Tällöin koetaan koulutus hyväksi, jos opettajan asenne oli positiivinen ja opiskelijat otettiin huomioon ja opiskelijoita arvostava. Lisäksi laatuun koettiin vaikuttavan myös opettajan huumorin käyttö opetuksessa. Usein opiskelijat uskaltavat paremmin kohtamaan opettajan ja uskaltavat lähestyä, vaikka heillä on erilaisia taustoja. Vuorovaikutus ryhmän sisällä myös näytti vaikuttavan laadun käsitykseen positiivisesti. Hyvin yhteen työskentelevä ryhmä tunsu opetuksen olevan laadukkaampaa. Ryhmän tuki edisti tavoitteiden saavuttamista ja voimaannutti oppimista. (Vehmas, 2015, ss. 116-120)

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulussa sovelletaan laatuympeyrää opintojen laadun jatkuvaan parantamiseen. Kuvassa 4 näkyvät jatkuvan kehittämisen kehään kuuluvat vaiheet; suunnittele, toteuta, arvio ja kehitä. Suunnitteluvaiheeseen kuuluu opetussuunnitelma, osaamisen tunnistaminen, henkilökohtaisen opiskelusuunnitelmat,

lukuvuosisuunnitelma ja työjärjestykset, tutkintosääntö sekä pedagoginen kehittämisohjelma. Toteutusvaiheeseen kuuluvat Ahot-ohjeet, raportointiohje, opinnäytetyöohje, harjoitteluohje, eettiset ohjeet sekä muut ohjeet. Arviointivaiheessa ovat opintojaksopalautteet, tulokysely, koulutuksen kehittämiskysely, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysely, valmistusvaiheen palautekysely, palautteet tukipalveluista sekä alumnipalaute. Kehittämävaiheeseen kuuluvat palautteiden käsittely kehitysfoorumeilla, opiskelija edustajat tiimeissä ja hallituksessa sekä opintojaksopalautteiden käsittely ja toimenpiteet. (Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, 2020a)

Kuva 4. Opintojen laadun jatkuva parantaminen (Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, n.d.)

3 Opintojaksopalauteen tarkoitus

Martinmaan (2009) tekemässä tutkielmassa oli syvennytty, mitä palaute tarkoittaa prosessina, käsitteenä sekä millaisia palautteen keräämistapoja on. Tutkimuksessa havainnoitiin, että monesti puuttuu yhtenäinen tapa käsitellä ja tutkia opiskelijapalautetta. Useasti palautteesta puhutaan laajasti, mutta mitä palaute varsinaisesti tarkoittaa jää usein huomioitta ja eri henkilöt käsittävät palautteen eri tavalla. Opiskelijapalaute kuuluu systemaattiseen opetussuunnitelmatyöhön ja opetussuunnitelmia pyritään muokkaamaan myös opintojaksopalauteiden perusteella. Opintojaksopalaute on tärkeä osa laadunvarmistusjärjestelmää. (Martinmaa, 2009)

Opintojaksopalaute on erityisesti opettajan keskeinen laatu työkalu, joka on tarkoitettu vahvuuksien ylläpitämiseen ja opetuksen kehittämistä varten. Taulukossa 1 kuvataan opintojaksopalauteen vastuut ja toimintatavat sekä miten opintojakson aikana kerätään palautetta ja kenelle mitkäkin vastualueet kuuluvat. (Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, 2020a)

Taulukko 1. Opintojaksopalauteen vastuut ja toimintatavat (Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, 2020b)

KYSELY TAI ARVIOINTI	KOHDE- RYHMÄ	KERÄYSTAPA	AJANKOHTA	KERÄYS- VASTUU	ANALY- SOINTI VASTUU	MUUTOSTOIMEN- PITEIDEN KÄYNNISTYS
Opintojakso- palaute, välipalaute	Kaikki opiskelijat	Opintojakso- palautejärjes- telmä, Learn, suullinen, paperi tms.	Jokaisen opintojakson keskivaiheessa	Opettaja	Opettaja	Opettaja
Opintojakso- palaute, loppupalaute	Kaikki opiskelijat	Opintojaksopa- lautejärjestelmä	Jokaisen opintojakson päättymisvaihees sa	Opintojak- son vastuu- opettaja	Opinto- jakson opettajat	Opettaja ja koulutusjohtaja

3.1 Opintojaksopalaute ja sen merkitys

Opintojaksopalauteen merkitys on tärkeä, koska se on opettajan tärkeä laadullinen työkalu. Opintojaksoista kerätään väli- ja loppupalaute ja siihen voivat vastata kaikki opintojakson opiskelijat. Tärkeää on antaa opiskelijoille vastapalautetta, jotta opintojaksopalauteen

merkitys myös näkyy opiskelijoille. Vastapalautteen puuttuminen voi antaa opiskelijoille kuvan, ettei opettaja ole kiinnostunut heidän näkökulmastaan tai kehitysehdotuksista. Opintojaksopalauteen kerääminen on osa opetuksen laatua ja laadunkehittämistä. Opintojaksopalaute onkin keskeinen työkalu opettajille ja tämän takia opintojaksopalauteohjelmiston on toimittava helposti ja luotettavasti. (Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, 2020a)

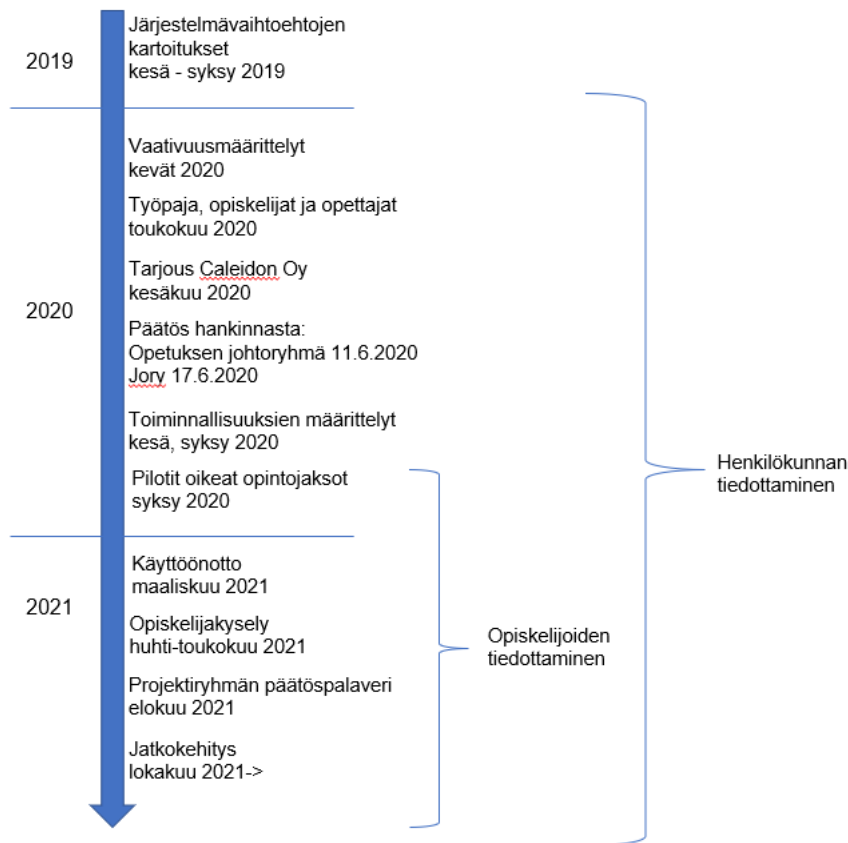
3.2 Opintojaksopalauteuudistus ja nykytila

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulussa aloitettiin keväällä 2020 opintojaksopalauteen uudistaminen. Vanha järjestelmä oli otettu käyttöön ammattikorkeakoulujen yhdistymisen jälkeen vuonna 2017. Xamkissa haluttiin kehittää mobiilikäytettävyyttä ja helpottaa opintojaksopalauteen keräämistä. Opintojaksopalauteen muutosta varten Xamkissa perustettiin projektiryhmä. Projektiryhmässä oli laaja edustus eri toiminnoista; tietohallinnosta, laadunhallinnasta, koulutuksen edustus ja opiskelijoiden edustus. Projektilla on myös pienempi ydinryhmä, jonka tehtävänä oli valmistella esitykset isommalle projektiryhmälle ja ratkaista nopeasti eteen tulevia asioita. Pienempään projektiryhmään kuuluivat järjestelmän pääkäyttäjät, laadunpäällikkö sekä sovellusasiantuntijat tietohallinnosta. Molemmat projektiryhmät valmistelivat tietoja Peppi projektiryhmään, jossa käsiteltiin projektin etenemistä järjestelmällisesti sekä seurattiin jatkokehitys rahoitus tarpeita. Peppi-projektiryhmä koostuu laajasti eri toimijoista mm. opiskelijaedustajasta, viestinnän asiantuntijasta, Peppi-pääkäyttäjistä, tietohallinnon asiantuntijoista, sovellusasiantuntijoista, järjestelmä vastaavista, opettajaedustajasta, koulutusjohtajien edustajasta.

Opintojaksopalauteen uudistamiseen perustettiin projekti, jossa järjestelmävaihtoehtojen kartoitukset tehtiin kesä - syys 2019 ja vaativuusmäärittelyt kevät 2020. Työpaja järjestettiin niin opiskelijoille kuin opettajille toukokuussa 2020. Päätös uudesta opintojaksopalautejärjestelmästä tehtiin kesäkuussa 2020. Seuraavaksi aloitettiin toiminnallisuuksien määrittely, joka valmistui syksyllä 2020. Samaan aikaan järjestelmää pilotoitiin oikeilla opintojaksoilla. Varsinainen uuden järjestelmän käyttöönotto tapahtui maaliskuussa 2021 ja vanha järjestelmä poistettiin keräyskäytöstä maaliskuun lopussa 2021.

Vanhalla järjestelmällä kerätyt palautteet ovat luettavissa maaliskuuhun 2023 asti. Kuva 5 kuvaa projektin kulkua pääpiirteittäin.

Kuva 5. Muutosjohtamisen ja projektin aikataulu

Tiedottaminen oli tärkeä osa projektia. Tiedottaminen aloitettiin heti kun oli jotain tiedotettavaa, käytännössä henkilökuntaa tiedotettiin syksyllä 2020 ensimmäisen kerran laajasti. Tiedottamisen ydinsanomana oli tapahtuva muutos ja muuttuvat työskentelytavat. Syksyn aika suunniteltiin opiskelijoille tehtävää tiedotusta ja keskusteltiin tiedottamisen ajankohdasta. Tätä keskustelua käytiin isossa projektiryhmässä, missä oli mukana opiskelijaedustaja sekä tiedottaja. Tiedottaminen opiskelijoille kohdistettiin kevääseen 2021 suuremmalta osin, koska käyttöönotto oli talviloman jälkeen. Henkilökunnan osalta syksyllä tiedottaminen oli yksisuuntaista, jolloin kerrottiin tulevasta muutoksesta. Keväällä 2021 opintojaksopalautejärjestelmän pääkäyttäjät ja laatupäällikkö kiersivät yksiköiden kokouksissa kertomassa tulevasta uudistuksesta ja keskustelemassa opettajien mieleen nousevista asioista. Näin saatiin toteutettua paremmin vuorovaikutteista viestintää ja tavoitettiin suurin osa opettajista Teamsin välityksellä.

3.3 Opintojaksopalautteen prosessi

Opinjaksopalautteen prosessiin kuuluu välipalaute, välipalautteen vastapalaute sekä loppupalaute ja loppupalautteen vastapalaute. Kuvassa 6 on kuvattu opintojaksopalautteen prosessikuvaus. Prosessin mukaisesti välipalautekysely kerätään opettajan määrittämänä ajankohtana, noin puolessa välissä opintojaksoa. Välipalaute voidaan kerätä opintojaksopalauteohjelmalla tai opettajan valitsemalla tavalla. Opintojaksopalauteohjelma muistuttaa opettajaa välipalautteen keräämisestä viikko opintojakson aloittamisen jälkeen, jos opintojaksolla on useampia opettajia, muistutus lähetetään kaikille opettajille. Opintojaksoilla, joilla on useita opettajia, opettajat sopivat yhdessä toimintatavoista. Välipalautetta ei lähetetä automaattisesti vaan opettaja itse määrittää milloin välipalautekysely aukeaa ja milloin sulkeutuu. Opettajalla on mahdollisuus rajata välipalautekyselyn näkyvyys niin, ettei tulokset näy muille opettajille. Välipalautekyselyitä voidaan lähettää useita saman opintojakson aikana, näin saadaan kerättyä myös pitkiltä, useille vuosille sijoittuville opintojaksoille, palaute eri vaiheista. (Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, 2020a)

Opintojakson loppupalaute lähetetään automaattisesti 14 päivää ennen toteutuksen päättymistä tai halutessaan opettaja voi määrittää palautteen lähtemisen haluamansa mukaan. Automaattinen lähetys tarkastaa opintotietojärjestelmästä Pepistä opintojakson päättymisajankohdan, jonka perusteella loppupalaute lähetetään. Viikko toteutuksen aloituspäivämäärästä opettaja saa ilmoitusviestin sähköpostiin opintojakson loppupalautekyselyn keräyksestä ja omien kysymysten lisäämisestä. Ilmoitusviesti lähtee kaikille opintojaksolle merkityille opettajille. (Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, 2020a)

Opettajat antavat opiskelijoille vastapalautetta eli tekevät yhteenvedon opiskelijoilta tulleista palautteista ja kehittämissuhteista. Tärkeää vastapalautteessa on myös kertoa mitä loppupalautteen perusteella on tehty ja mitä tullaan muuttamaan tai miksi joitain pyydettyjä muutoksia ei voida toteuttaa. Vastapalaute on määritelty lähetettäväksi 14 päivää loppupalautteen päättymisestä. Alapuolella olevassa kuvassa, näkyy miten prosessi kokonaisuudessaan Xamkissa tapahtuu. (Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, 2020a)

Pääpaino uudessa opintojaksopalautejärjestelmässä on, että palautteen kerääminen on helppoa. Loppu- sekä välipalautteen voi kerätä samalla järjestelmällä. Aiemmin välipalautetta ei ole voinut saman ohjelmiston kautta helposti kerätä. Uuden järjestelmän avulla myös vastapalautteen antaminen on helppoa. Vastapalautetta ei kuitenkaan ole pakollista antaa opintojaksopalautejärjestelmän kautta vaan se voidaan myös antaa esimerkiksi keskustelun yhteydessä ryhmälle. Lisäetuna järjestelmässä on mobiilikäytettävyys, mihin on panostettu enemmän kuin aiemmassa. Lisäksi järjestelmän toimiessa yhdessä Tuudon kanssa, itse palautteen anto on selkeä ja helppolukuinen.

3.5 Opintojaksopalautteen hyödyntäminen

Harvey (2003, ss. 3-20) on tuonut esille, opiskelijoiden suhtautumisen muuttumisen negatiiviseksi, jos opettajat eivät käytä kerättyä palautetta. Martinmaa (2009) havaitsi tutkimuksessaan, että opiskelijapalautetta ei tulisi huomioida pelkästään antamisen ja keräämisen osana vaan keskeisenä osana suunnitelmallista opetustyötä. Tämän perusteella merkityksellisyys kasvaa tiedottamisen avulla. Tärkeää on myös huomioida opintojaksolle seuraavaksi tulevat opiskelijat. Myös he ovat kiinnostuneita aiemmin annetuista palautteista. (Martinmaa, 2009) Jos opintojaksopalautetta suunnitellaan käytettäväksi johonkin muuhun kuin opetuksen kehittämiseen, kannattaa noudattaa suurta varovaisuutta. Arminen, Hujala ja Hynninen (2019) omassa tutkimuksessaan ottavat esille opintojaksopalautteen käyttämisen esimerkiksi tulospalkkaukseen. Jos opintojaksopalautetta käytetään tulospalkkauksen pohjana voi opettajalle olla houkutus helpottaa opintojaksoa paremman tuloksen toivossa, ja näin ollen myös paremman palkan saamisessa. Moilanen (2008) muistuttaa omassa artikkelissaan opettajan suhtautumisesta opiskelijapalautteeseen. Kaikkien opiskelijoiden palautteeseen ei kannata suhtautua välttämättä samalla tavalla. Esimerkiksi jos opiskelija tuntee opiskelun raskaaksi ja ahdistavaksi, kannattaa tarkastella minkälaisista opinnoista on kysymys.

Xamkissa toimintaa sekä tuloksia seurataan, arvioidaan ja kerätään toiminnasta palautetta. Toiminnan kehittämisen suuntaamisen avainasemassa on opiskelijoiden palaute. Palautteenkeruun sekä arvioinnin menettelytapana on säännöllinen palautteenkeruu opiskelijoilta. Arviointi- ja palautejärjestelmän tuottamaa tietoa käytetään johtamisessa ja

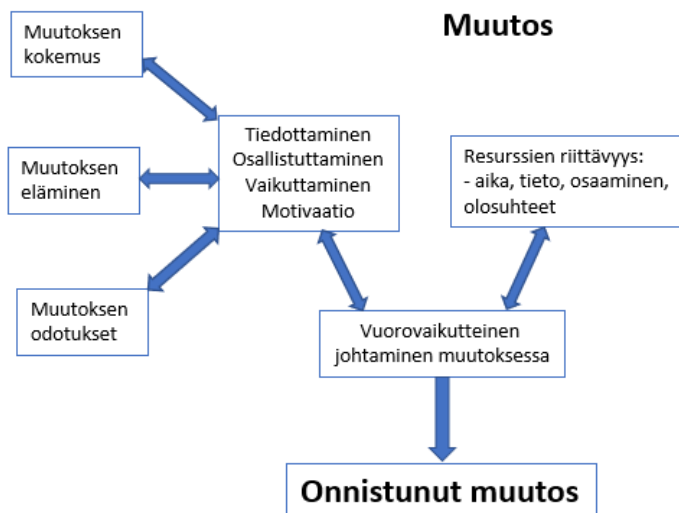
toiminnan kehittämisessä organisaation kaikilla eri tasoilla. (Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, 2020a)

4 Muutosjohtaminen

Muutos voi olla toisille kriisi, toisille taas helpotus. Hyvä muutosjohtajuus ottaa huomioon alaisten erilaiset tilanteet. Toimintakeskeisen käyttäytymisen lisäksi esimiehiltä usein vaaditaan alaisten tunteiseen huomion kiinnittämistä. Esimiehen on tärkeää innostaa alaisiaan muutokseen olemalla esimerkkinä, tähdentämällä vision merkitystä sekä olemalla rohkaiseva. Lisäksi esimiehen tulee osata purkaa negatiivisia tunnetiloja ja käsitellä alaistensa tunneperäisiä tarpeita. (Laurila, 2017)

Muutosta voidaan johtaa myös ketterän kasvun johtamisen kautta, tällöin tärkeitä peruspilareita ovat luottamuksen ilmapiiri. Luottamuksen ilmapiirin avulla annetaan kaikille mahdollisuus valmistautua oppimiseen ja kehittymiseen. Johto toimii suunnannäyttäjänä isommilla linjoilla mutta antaa henkilöstölle hieman joustoa, eikä tee pilkuntarkkoja ohjeistuksia. Epäonnistuminen tässä tarkoittaa, ettei oppimista ole tapahtunut. (Herranen, 2020, s. 92) Kuvassa 7 todennetaan miten tiedottaminen, osallistuttaminen, vaikuttaminen, motivaatio, resurssit sekä vuorovaikutteinen johtaminen muutoksessa voi tuoda onnistuneen lopputuloksen.

Kuva 7. Onnistuneen muutoksen osa-alueet

4.1 Muutosjohtamisen mallit

Muutosjohtamiseen on olemassa useita malleja, seuraavaksi käydään läpi yleisesti Kotterin ja Lewinin malleja. Yksi tunnetuimmista malleista on Kotterin 8-vaiheinen muutosteoria. Kotterin mallissa pääpaino on asioiden johtamisen sijasta johtaa ihmisiä. (Nenonen, 2014, s. 13)

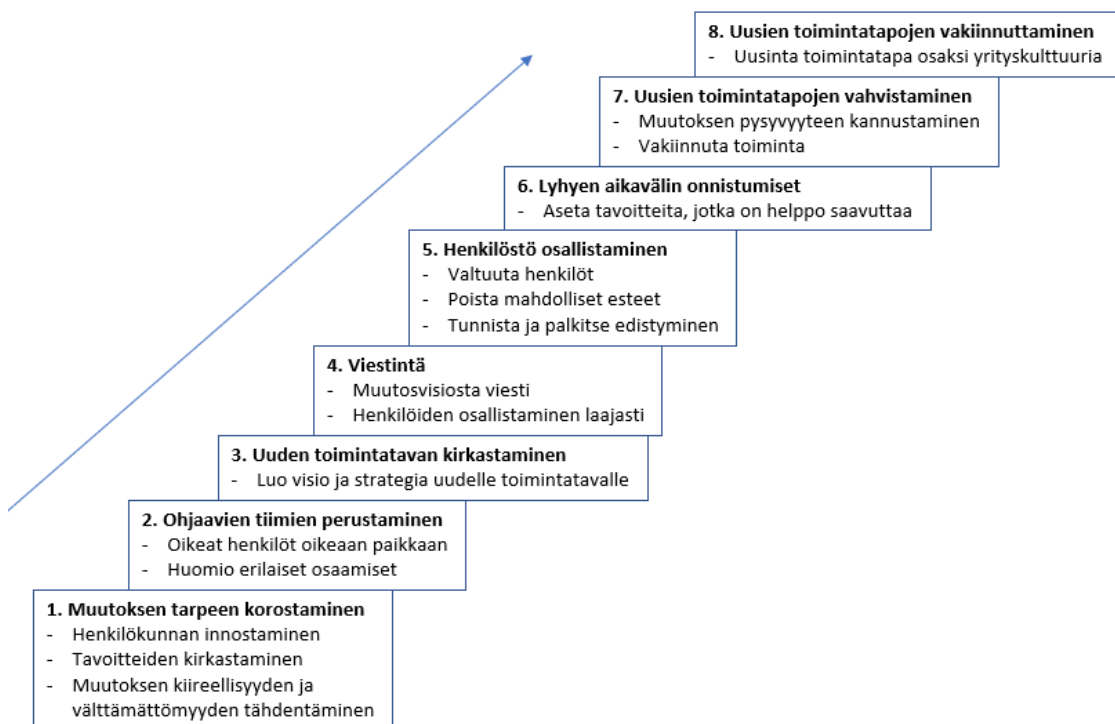
Kotterin malli kahdeksasta eri vaiheesta perustuu periaatteeseen, millainen on ihmisten reagointi- ja lähestymistapa. Tämän toimintatavan mukaan ihminen tuntee ja näkee, näiden jälkeen vasta muuttuu. (Passenhaim, 2010, s. 28) Kotterin mallin ensimmäisellä askelmalla kuvataan, mitä merkittävien muutosprojektien toteuttamisen toteuttaminen vaatii; merkittävä osa henkilöstöstä uskoo muutoksen tärkeyteen ja on valmis tekemään työtä sen eteen. (Kotter, 1996, ss. 30-32) Toisella askelmalla on ohjaavien tiimien perustaminen. On järkevää perustaa tiimi, joka työskentelee muutoksen kanssa sataprosenttisesti ja ymmärtää sen tärkeyden. (Kotter, 1996, s. 45)

Kolmannella askelmalla on vision ja strategian laatiminen. Tämän askelman tavoitteena on luoda järkevä strategia, joka pohjautuu tiiviisti visioon. (Kotter, 1996, s. 61) Neljännellä askelmalla on muutosviestintä. Muutoksesta viestitään selkeästi, jotta koko henkilöstö ymmärtää ja sisäistää uuden strategian ja vision. Viestintä on muutoksissa haasteellista, sisältö täytyy suunnitella niin selkeästi, että kaikki sisäistävät tiedon samalla tavalla ja toisaalta puretaan mahdollisesti tulleita pelkoja liittyen muutokseen. (Kotter, 1996, ss. 81-85)

Viidennellä askelmalla on henkilöstön valtuuttaminen vision mukaiseen toimintaan. Tässä vaiheessa on tärkeää osallistuttaa henkilöstö muutokseen. Johdon on hyvä poistaa mahdolliset esteet sekä tunnistaa että palkita henkilöstön edistyminen. (Kotter, 1996, ss. 88-92) Kuudennella askelmalla on lyhyiden aikavälien onnistumisien varmistaminen. Johdon on hyvä asettaa tavoitteita myös lyhyemmille aikaväleille. Tavoitteet asetetaan, niin että ne on helppo saavuttaa. Tällöin saadaan henkilöstölle onnistumisen tunne ja tämä vahvistaa muutoksen läpivientiä. (Kotter, 1996, ss. 101-113)

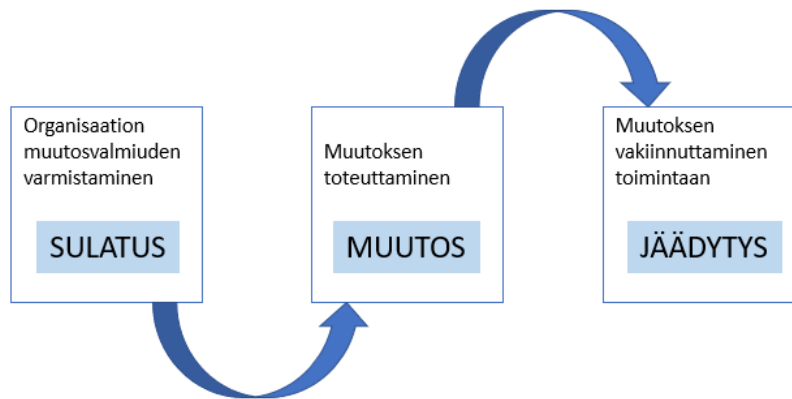
Seitsemännellä askeleella on uusien toimintatapojen vahvistaminen. Tässä vaiheessa pyritään vakiinnuttamaan toiminta sekä kannustamaan muutoksen pysyvyyteen, ettei palata takaisin vanhoihin toimintatapoihin. (Kotter, 1996, ss. 116-117) Viimeisellä portaalla uusien toimintatapojen vakiinnuttaminen yrityskulttuuriin. On tärkeää, että uudet toimintatavat saadaan osaksi yrityskulttuuria. Muutokset eivät tapahdu hetkessä, joten pitkäjänteisyys on tärkeää muutoksen loppuunsaattamisessa. (Kotter, 1996, ss. 136-137) Kuvassa 8 on kuvattu Kotterin 8-vaiheinen muutosteoria.

Kuva 8. Kotterin muutosmalli

Kuvassa 9 on kuvattu Lewinin 3-vaiheinen muutosjohtamisenmalli, joka on yksi vanhimmista malleista. Lewinin mallissa muutos jaetaan kolmeen eri vaiheeseen sulatus, muutos ja jäädytys. Ensimmäinen vaihe sulatus on organisaation valmistautumisen vaihe. Tämän vaiheen aikana organisaatiossa pyritään viestimään henkilöstölle tulevasta muutoksesta ja saamaan heidän vastaanottavaiseksi sille. Tärkeää tässä vaiheessa on myös luoda positiivinen kuva muutoksesta. Lisäksi vahvistetaan ilmapiiriä muutokseen liittyen ja hälvennetään muutosta esiin tulevia vastustusta tai epävarmuutta. (Peltonen, 2015, ss. 10-11)

Kuva 9. Lewinin muutosmalli

Ensimmäisessä vaiheessa pyritään myös kertomaan henkilöstölle muutoksen tarpeellisuus, hyödyllisyys, välttämättömyys, kiireellisyys sekä mahdolliset vaikutukset. Seuraavaksi mallissa toteutetaan muutos. Henkilöstölle tulee antaa mahdollisuus tutustua ja harjoitella uusia käytänteitä sekä tapoja. Tarpeen mukaan heidät koulutetaan uudelleen toimintamalliin ja tuetaan toiminnassa. (Kivimäki, 2017, s. 9) Tämän vaiheen tavoitteena on, että henkilöstö hyväksyy sekä omaksuu tehdyn muutoksen ja uudet toimintatavat. (Peltonen, 2015, s. 11) Viimeisenä vaiheena on jäädytys. Jäädytys vaiheessa varmistetaan muutoksen pysyvyys esimerkiksi seuraamalla ja mittaamalla sitä. Tärkeää on myös esimerkiksi kannustejärjestelmien päivitys vastaamaan muutettuja toimintatapoja.

4.2 Viestintä ja vuorovaikutus

Muutosviestinnästä puhutaan omana osa-alueenaan mutta se on osa strategista viestintää. Muutosviestintään tulisi suhtautua samalla tavalla kuin tavallisen viestinnän suunnitteluun ja toteuttamiseen. Muutokset vaativat samanlaista perusviestintää kuin tavallinen viestintä, mutta sen lisäksi tulisi olla myös osallistavaa muutoksen tehostamisesta ja syventämisestä. Vuorovaikutteisuus on tärkeä osa viestintää. Usein käytetty sanonta onkin ”Ei muutosta ilman viestintää”. Muutosviestinnän tarkoitus on tuoda muutoshankkeisiin inhimillisyyttä, koska muutokset voivat olla jatkuvia ja keskenään lomittuvia. (Heiskanen & Lehikoinen, 2010, ss. 19-20)

Muutosviestinnän tarkoituksena on saada henkilöstö tiedostamaan tulossa olevat muutokset sekä uudet kehityssuunnat. Henkilöstö täytyy saada tiedostamaan tuleva muutos, jotta he voivat ymmärtää tilanteen ja heille täytyy viestiä tärkeät asiat sekä ohjata ajattelemaan

loogisesti. Äsken esitettyjen asioiden avulla henkilöstö pystyy ymmärtämään muiden tietoisuuden hänestä itsestään ja päinvastoin. Palautekanavien julki tuominen on tärkeää, jotta henkilöstö voi antaa palautetta muutoksesta. Nämä keinot auttavat henkilöstöä osallistumaan itse muutokseen paremmin. (Honkanen, 2006, ss. 355-358)

Viestinnässä ovat avoimuus ja rehellisyys ovat tärkeässä asemassa. Ajankohtainen tilanne täytyy viestiä selkeästi mutta myös jos jotain ei vielä tiedetä, se olisi hyvä myös viestiä. Tärkeää on myös kertoa koska seuraavan kerran asiasta viestitään. Tekojen ja sanojen on tärkeää olla yhteneviä. Usein epäselvät tai jopa ristiriitaiset viestit voivat lisätä hämmennystä. Tämän takia pitäisi miettiä tarkkaan ja yksilökohtaisesti mitä muutostilanne juuri yksilölle tarkoittaa. Näistä seikoista johtuen olisi tärkeää miettiä ja tuoda esille asiat myös henkilökunnan puolelta katsottuna. (Ilmarinen, 2013) Muutosviestinnän tärkeitä periaatteita ovat rehellisyys, johdonmukaisuus, avoimuus sekä viestien säännöllisyys ja riittävyys. Usein asioita toistetaan henkilökunnan näkökulmasta. Muutosviestinnässä on tärkeää kertoa asiat yksinkertaisesti ja jos mahdollista esimerkkien avulla. Jos henkilökunta esittää kysymyksiä, niihin tulee reagoida, jotta avoin ilmapiiri säilyy ja henkilöstö saa tunteen, että heitä kuunneltiin. Positiivisen mielikuvan ylläpitäminen on tärkeää muutoksen onnistumisen kannalta. (Ilmarinen, 2013)

Muutosviestintää on olemassa yksisuuntaista ja kaksisuuntaista. Yksisuuntaisessa tiedottamisessa kerrotaan vain pakollinen tieto, tätä tyyliä käytetään enemmän byrokraattisissa hierarkioissa. Tämä onkin usein kuvattu ylhäältä alaspäin tulevana tiedottamisella. Kaksisuuntainen muutosviestintä eroaa edellä kuvatusta yksisuuntaisesta viestinnästä paljon. Kaksisuuntaisessa tiedottamisessa tietoa jaetaan huomattavasti enemmän ja siihen kuuluu myös pohdinta sekä ymmärrys. Kaksisuuntaisessa tiedottamisessa tiedottaminen on jatkuvaa, esimerkiksi foorumia käytetään tiedon jakamiseen sekä koko henkilökunta osallistetaan tiedon välittäjiksi ja näin luodaan yhteistä imagoa. (Juuti & Virtanen, 2009, ss. 103-108)

Usein kaksisuuntaisella muutosviestinnällä saadaan vietyä muutosta paremmin eteenpäin. Muutoksen etenemisen myötä tulisi henkilöstön kanssa käydä keskusteluja mieltien mitä ajatuksia muutos heissä herättää. Kun henkilöstön kanssa keskustellaan, voidaan myös samalla tarkistella henkilöstön henkistä tilaa tarkemmin. (Juuti & Virtanen, 2009, ss. 145-

150) Johdon olisi hyvä huomioida, että tunnereaktiot voivat olla voimakkaita, tämän takia kasvokkain keskustelu on tärkeää ja inhimillistä asiaa. Henkilökohtaisissa keskusteluissa voidaan päästä konkreettisemmin puuttumaan tai oikaisemaan vääriä luuloja ja näin vaikuttamaan tunnereaktioihin. Kun henkilöstön kanssa keskustellaan kasvokkain, työntekijä kokee, että juuri häntä kuunnellaan ja tulkinnanvaraisuus laskee kirjoitettuun tekstiin verrattuna. Henkilökohtainen viestintä lisää ajankäyttöä ja saattaa tuntua hankalalta, jotta yhteinen aika asioiden läpikäymiselle löytyy. Nykyään esimerkiksi Teams helpottaa tätä tilannetta, kun ei tarvitse erikseen siirtyä paikasta toiseen. (Heiskanen & Lehtikoinen, 2010, ss. 80-84)

5 Tutkimuksen toteuttaminen

Tässä kappaleessa käsitellään tutkimuksen toteuttamista ja kohderyhmää.

Tutkimusmenetelmissä tarkastellaan tarkemmin kvantitatiivista ja kvalitatiivista tutkimusmenetelmää.

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulussa toteutettiin opintojaksopalautejärjestelmän uudistaminen. Tarkoituksena oli saada opintojaksopalautteita enemmän kerättyä nykyaikaisilla välineillä. Vanha opintojaksopalautejärjestelmä oli otettu käyttöön, kun Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu aloitti toimintansa 2017. Siinä vaiheessa yhdistettiin kaksi erilaista toimintatapaa ja rakennettiin yhteinen tapa toimia. Vanha opintojaksopalaute on ollut kankeampi käytettävä ja nyt haluttiin järjestelmä, mikä on opiskelijoille helppo ja lähellä jokapäiväistä toimintaa. Uudessa toimintatavassa opintojaksopalaute annetaan jatkossa pääasiallisesti Tuudon kautta ja jos opiskelijoilla ei ole Tuudoa käytettävissä, niin sähköpostin avulla.

Opintojaksopalautejärjestelmän uudistus vahvistaa organisaation kilpailukykyä, kasvua ja kansainvälistymisen mahdollisuuksia, koska opintojaksopalaute saadaan paremmin ja helpommin kerättyä. Opinnäytetyö on toiminnallinen kehittämistehtävä, joka kytkeytyy projektin aikatauluun. Opinnäytetyön osalta tavoitteena on dokumentoida hanke ja myös tarkastella prosessia hiukan etäämmältä havaiten silloin mahdolliset puutteet ja ongelmakohdat paremmin sekä miettiä ja löytää jatkokehityskohtia.

Toiminnallinen opinnäytetyö edellyttää aineiston keräämistä monella eri tavalla. Aineistoa hankittiin opiskelijoilta kyselytutkimuksen avulla. Tehdyllä kyselyllä haluttiin selvittää, miten opiskelijat kokivat uudistuksen ja miten muutos muutti heidän toimintaansa vai muuttuiko mikään.

Kahdelle laadunasiiantuntijoille tehtiin kaksi erillistä teemahaastattelua, joiden aiheet olivat opintojaksopalautejärjestelmän uudistusprojekti ja opintojaksopalaute uudistuksen vaikutus laatuun. Jokaisesta osa-alueesta oli haastattelijalla mietittynä ohjaavia kysymyksiä, niin että keskustelu eteni hallitusti mutta kuitenkin vapaasti keskustellen. Haastattelun alussa haastattelija pyysi luvan käyttää haastattelua opinnäytetyön täydentävänä osana. Näin saatiin opiskelijoiden näkemyksen rinnalle myös projektitiimin kokemuksia.

Teemahaastattelussa opintojaksopalautejärjestelmän uudistusprojekti osa-alue jaettiin haastattelussa neljään osaan; lähtökohdat, eteneminen, testausvaihe ja käyttöönottoaihe. Ajatuksena oli käydä koko muutosprosessi läpi ihan alkuvaiheista käyttöönottoon ja sen jälkeisiin hetkiin. Keskustelu käytiin ilman muistioiden kautta tutkimista, tarvittaessa projektin aikaisia muistioita käytetään asioiden kirkastamisessa. Toinen teemahaastattelu koski opintojaksopalautteen uudistuksen vaikutusta laatuun. Tässä ison aihealueen tukena olivat täydentävät kysymykset, joiden mukaan aihealuetta käytiin läpi. Aihealueena tämä onkin iso kokonaisuus, joten tiukka rajaaminen käsiteltävistä näkökulmista oli tarpeen ja helpotti haastattelun etenemistä.

Yleisesti haastattelu on joustava menetelmä, joka sopii monenlaisiin tutkimuksiin.

Haastattelun avulla saadaan selville vastausten taustalla olevia motiiveja. Joustavuutta haastatteluun saadaan, kun tutkija voi vaihtaa haastattelualueiden järjestystä. (Hirsjärvi & Hurme, 2008)

5.1 Tutkimuksen kohderyhmä

Kyselytutkimus toteutettiin Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun opiskelijoille.

Kyselytutkimus toteutettiin anonyymina, jotta opiskelijat pystyvät vastaamaan rehellisesti pelkäämättä kyselyn tulosten vaikutusta opintoihinsa. Taustatietona opiskelijoista kerättiin tutkintoaste (AMK, YAMK, Avoin) sekä koulutusala. Taustatiedot mahdollistavat kyselytulosten tarkemman analysoinnin kehityskohteita valittaessa. Teemahaastattelu

osuudessa haastateltiin kahta Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun laadunasiiantuntijaa. Liitteessä 1 aineistonhallintasuunnitelmassa näkyy tarkemmin aineiston käsittelyyn ja säilyttämiseen liittyvät asiat.

5.2 Tutkimusmenetelmät

Tutkimus oli toiminnallinen tutkimus. Toimintatutkimuksessa yhdistetään käytäntöä ja teoriaa. Usein toimintatutkimus yhdistetään laadullisiin tutkimusperinteisiin.

Toimintatutkimukseen liittyy myös uuden oivaltamista ja oppimista sekä prosessien tarkailua. Näitä asioita peilataan tutkimuksen teoreettiseen viitekehykseen.

Toimintatutkimuksen tutkijan roolissa oleva henkilö pyrkii kehittämään toimintoja, jonka avulla myös tutkija itsereflektoi itseään. Tutkijan tarkoituksena on kehittää prosesseja ja hän joutuu myös kehitystyön aikana tarkastelemaan omaa toimintapoja sekä ajattelumallia.

(Puusa & Juuti, 2020, Toimintatutkimus Sekä toimintaa että tutkimusta -luku, 1-4 kappaleet)

Aiemmin kyselylomake oli perinteisin tutkimusaineiston keräämiseen käytetty menetelmä. alun perin kyselylomake oli paperilla toteutettava, nykyään sähköinen kyselylomake helppo vaihtoehto. Sähköisen kyselylomakkeen voi jakaa esimerkiksi www-sivuilla, Facebookissa tai sähköpostilla. (Valli & Aarnos, 2018, s. 92) Kyselylomakkeen avulla voidaan kysyä avoimia kysymyksiä, monivalintakysymyksiä tai sekamuotoisia kysymyksiä. (Vilkkä, 2015)

Kyselytutkimuksella voidaankin kerätä laajasti tutkimusaineistoa. Tutkimuksen tavoitettavuus on laaja ja erilaisia kysymyksiä on helppo kysyä, asioita voidaan tutkia monesta eri suunnasta samanaikaisesti. Haastatteluun verrattuna kysely yleensä säästää aikaa. Kun kyselylomake suunnitellaan huolellisesti, saadaan nopeasti käsiteltyä myös tuloksia. Teoreettisesti ajatellen kyselytutkimusta pidetään usein pinnallisena ja vaatimattomana. Vastaajan toimintaa ei pystytä tarkasti valvomaan, jolloin ei myöskään saada varmuutta, kuinka rehellisesti tai huolellisesti vastaajat kyselyyn vastasivat ja tulkitsivatko he kysymykset samalla tavalla kuin tutkija oli tarkoittanut, näin ollen voi syntyä väärinymmärryksen mahdollisuus. Lisäksi varmuutta vastaajien kysyttävän aihealueen tiedosta ei ole. Kyselylomakkeen laatiminen on suoritettava siis hyvinkin huolellisesti, myös teoreettinen tietoperusta tulee ottaa huomioon, kyselyn tulkitseminen puolestaan säästää aikaa. Kyselyn kompastuskivenä voi olla vastaamattomuus, etenkin jos se toteutetaan verkkokyselyinä. Verkkokyselyllä tarkoitetaan toimintatapaa, jolla lomake lähetetään valitulle

kohderyhmälle. Puolestaan kyselylomakkeesta, joka jaetaan koulutustilaisuudessa, työpaikalla tai harrasteryhmässä henkilökohtaisesti käytetään termiä kontrolloitu kysely. (Hirsjärvi ym., 2017, ss. 195-197)

Nykyään sähköisesti täytettävät kyselyt ovat yleistyneet. Sähköisten kyselyiden etuna on se, että niihin voidaan lisätä kuvien lisäksi myös video- tai äänitiedostoja. Kestävän kehityksen puolestakin voidaan havaita, että sähköisesti toteutetut kyselyt ovat taloudellisempia ja myös nopeampi. Enää ei tarvitse tulostaa kysymyksiä paperille ja lähettää postin avulla vastaajilleen. Usein lähettämiseen aiemmin kului pidemmän aikaa, eikä perille saapumista voitu välttämättä varmistaa. Sähköinen kysely itse asiassa vähentää työvaiheiden määrää esimerkiksi; teemahaastattelua ei tarvitse litteroida kokonaan käsin vaan siihen on olemassa ohjelmisto, samoin tutkimustuloksia ei tarvitse erikseen syöttää ohjelmistoon. Kun sähköinen kysely lähetetään sähköpostiin, voidaan myös varmistaa, että kukin vastaajista vastaa vain kerran, näin haluttaessa. (Valli & Aarnos, 2018, ss. 117-119)

Perusta onnistuneelle tutkimukselle rakennetaan kysymysten tarkalla tekemisellä sekä muotoilulla. Kysymysten muotoilu aiheuttaakin eniten virheitä saataviin tuloksiin. Sanamuodot täytyy miettiä tarkasti, ne eivät saa olla johdattelevia, epämääräisiä tai muuten häilyviä. Yksinkertaisesti ilmaistuna tutkimuksen kysymysten täytyy olla yksiselitteisiä, niin että kaikki tulkitsevat ne samalla tavalla. Kun kysymyksiä muotoillaan tutkimuksen tavoitteiden ja tutkimusongelman kautta, saadaan kerättyä aineisto, jonka avulla voidaan selvittää tutkittava asia. Aiemmin mainittujen asioiden takia aineiston kerääminen tuleekin aloittaa vasta tutkimusongelman täsmentymisen jälkeen. (Valli & Aarnos, 2018, s. 93)

Tutkimusmenetelminä voidaan käyttää kvalitatiivisia tai kvantitatiivisia kysymyksiä tai molempia. Tutkimusmenetelmien avulla hankitaan ja analysoidaan tutkimusaineistoa. Valittaessa tutkimusmenetelmää tarkistellaan tutkimuskysymyksiä, teoreettista kehystä sekä tutkimuskysymyksiin vastaamista varten hankittua aineistoa. (Lähdesmäki ym., 2014)

Valittaessa tutkimuksellista lähestymistapaa on hyvä huomioida mitä aiotaan tavoitella. Onko aikomuksena saada matemaattiset vastaukset, prosenttiosuudet vai saada uutta merkitystä tutkittavasta aiheesta. (Valli & Aarnos, 2018, ss. 19-20)

Määrällinen tutkimus eli kvantitatiivinen tutkimus on enemmän numerollista tutkintaa, jonka avulla tehdään erilaisia luokitteluita, syy-seuraussuhteita, vertailuja sekä tilastollisia menetelmiä. Tärkeää kvantitatiivisessa tutkimuksessa on tarkastella asiaa objektiivisesti ja tavoitella tutkimustulosten yleistettävyyttä. (Valli & Aarnos, 2018, ss. 19-24) Laadullisessa eli kvalitatiivisessa tutkimusotteessa tarkoituksena on ymmärtää kohteen ominaisuuksia, laatua ja muodostaa kokonaisvaltaisesti merkityksiä. (Lähdesmäki ym., 2014) Laadullisella tutkimusmenetelmällä toteutetulla tutkimuksella selvitetään vastaajan käsityksiä, kokemuksia tai näkemyksiä kysytyyn asiaan. (Vilka, 2015, ss. 118-120)

Teemahaastattelu eli puolistrukturoitu haastattelu sijoittuu perinteisen kyselylomakehaastattelun ja avoimen haastattelun väliin. Teemahaastattelu sopii erilaisten ilmiöiden tutkimiseen. Haastattelu lähtee oletuksesta, että haastateltavien uskomukset, kokemukset ja ajatusrakennelmat voidaan todentaa teemahaastattelumenetelmällä. Teemahaastattelun kohteena olevat henkilöt ovat usein läpikäyneet saman prosessin tai asian. (Puusa & Juuti, 2020) Teemahaastattelussa ei edetä tarkkojen yksityiskohtaisten kysymysten kautta vaan haastattelussa on väljemmät teemat sekä vapaampi keskustelu. Teemahaastatteluun valitut aihekokonaisuudet voidaan jakaa pää- ja alakohtiin. Teemahaastattelu kohdistetaan teoreettiseen viitekehykseen. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka, 2006)

Tämän opinnäytetyön kyselytutkimuksessa käytettiin kvantitatiivista ja kvalitatiivista kysymyksiä. Kyselyssä on 16 monivalintakysymystä ja 4 avointa kysymystä. Kysely toteutettiin Webropol kyselyjärjestelmällä. Lisäksi käytettiin vanhan sekä uuden järjestelmän dataa, jotta saatiin vertailtua vastausmääriä uuden ja vanhan järjestelmän osalta. Lisäksi uudesta ja vanhasta järjestelmästä tarkasteltiin opintojaksopalautteiden määrää sekä opintojaksojen määrää miltä palautteita pyydettiin.

6 Tutkimustulokset

Tiedonhankinta toteutettiin Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun opintojaksopalautteeseen liittyvällä kyselytutkimuksella sekä teemahaastattelulla. Lisäksi tarkasteltiin opintojaksopalautejärjestelmien tuottamaa data tietoa. Tutkimuksen tuloksia hyödynnetään Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulussa opintojaksosuunnittelun

jatkokehitykseen. Tuloksien tavoitteena on saada organisaatiolle tieto, onko opintojaksopalaute helpommin annettavissa ja kokevatko opiskelijat sen helposti toimivaksi.

Opintojaksopalautejärjestelmän muutosta haluttiin tutkia opiskelijoiden kannalta ja selvittää miten opintojaksopalautteen uudistus muutti palautteen antamista ja oliko siitä heidän mielestään hyötyä. Tutkimus toteutettiin Webropol kyselynä 19.4-9.5.2021 välisenä aikana. Kyselyn linkki jaettiin opiskelijoiden sähköpostiin ja lisäksi opiskelijoiden intranetissä, Studentissa oli linkki kyselyyn. Kyselyn arviointiasteikko oli: 1= Täysin erimieltä, 2=Jokseenkin erimieltä, 3= Ei eri eikä samaa mieltä, 4= jokseenkin samaa mieltä ja 5= Täysin samaa mieltä. Lisäksi vaihtoehtona oli en osaa sanoa, joka on otettu pois keskiarvolaskennasta. Liitteessä 3 on esitetty kyselylomake.

Kyselyyn vastasi 296 henkilöä, joista 7 henkilöä ei antanut lupaa vastausten käyttämiseen tutkimuksessa. Kyselyyn vastanneista 75 prosenttia opiskeli AMK-tutkintoon johtavassa koulutuksessa 10 prosenttia ylemmässä AMK-tutkintoon johtavassa koulutuksessa ja 15 prosenttia avoimessa AMK:ssa. Opintojaksopalautteen antamisen tapa vaihtui uudistuksen yhteydessä. Kyselyssä selvisi, että vastanneista 76 prosenttia antoi palautteen Tuudo sovelluksen kautta puhelimitse ja 24 prosenttia sähköpostiin tulleen linkin kautta.

6.1 Yleinen mielikuva opintojaksopalautteesta

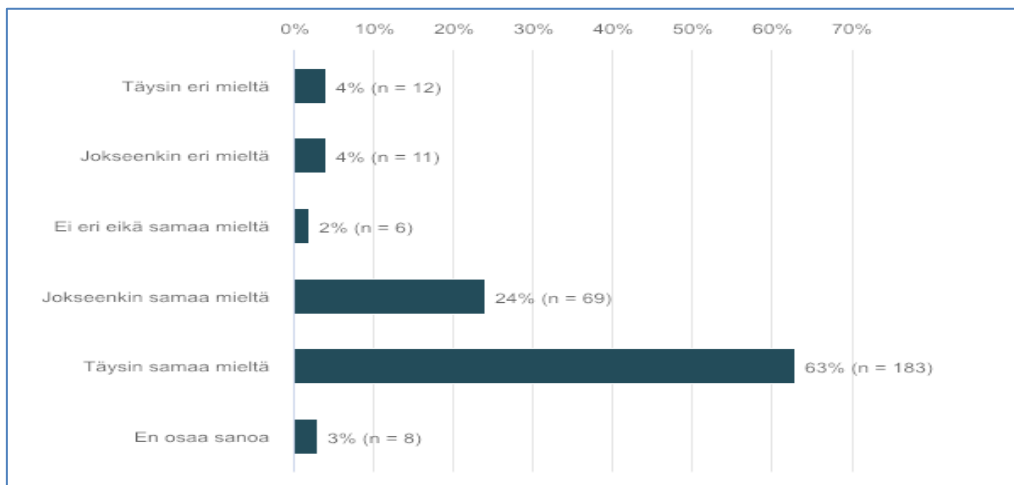
Kyselylomakkeella kysyttiin aluksi yleistä mielikuvaa opintojaksopalautteesta.

Yleisesti opiskelijat suhtautuivat opintojaksopalaute uudistukseen myönteisesti ja kokivat, että muutos on onnistunut. Uusi toimintaympäristö palautteen osalta vaati myös opiskelijoilta yleisesti hieman opettelua. Alapuolella olevasta opiskelijan vastauksesta näkyy, ettei tiedotus tavoittanut kaikkia opiskelijoita tarkasta viestintäsuunnitelmasta huolimatta. Vaikka itse muutos koetaan positiivisena, niin silti muutos yllätti osan opiskelijoista.

” Tuudossa on kätevä antaa palautteet. Itsellä meni eka tovi, ennen kuin keksin mistä palautteet pystyy antamaan. Tuudoon tuli vain ilmoituksia, että palautukset ovat auki, mutta aikaisemmin olin tottunut antamaan ne learnin kautta. Mielestäni, en ole missään vaiheessa saanut infoa, että palautteet annetaan nykyään tuudon kautta. Myöskään sähköpostiini ei ole tullut palautelinkkejä.

Kuva 10 perusteella voidaan päätellä, että suurin osa vastaajista koki palautteen antamisen teknisesti helpoksi. Täysin samaa mieltä oli 63,3 prosenttia ja jokseenkin samaa mieltä 23,9 prosenttia. Täysin erimieltä oli vastanneista 4,1 prosenttia. Kysymykseen ei osannut vastata 2,8 prosenttia vastaajista. Kysymyksen keskiarvo oli 4,4 ja mediaani 5,0. Vastausjakauman perusteella voidaan päätellä että, opintojaksopalautteen kysyminen opiskelijoiden jo käyttämän järjestelmän kautta oli heidän mielestään hyvä ratkaisu ja helpotti heidän arkeaan.

Kuva 10. Palautteen antamisen kokemus

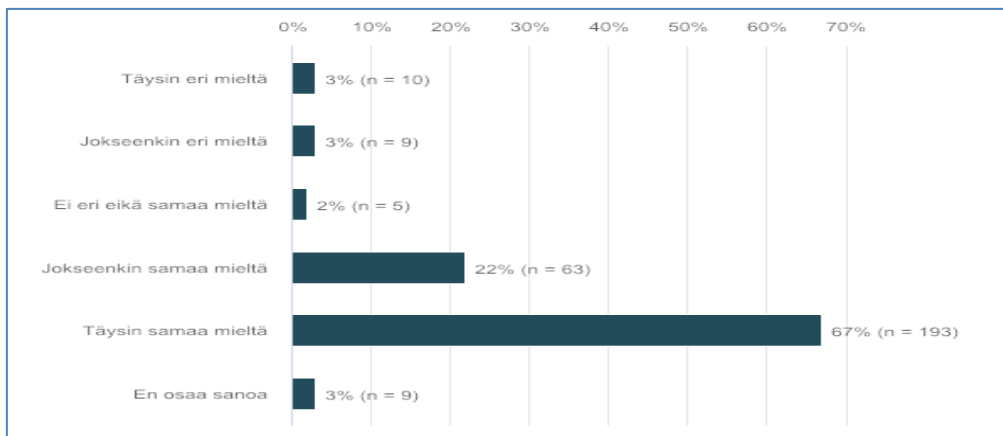

Muutoksesta annettiin myös negatiivista palautetta. Osan mielestä uudistus oli epäonnistunut, eikä palautteita pystytty antamaan, vaikka sitä oli yritetty antaa. Alapuolella opiskelijan mielipide ongelmatilanteesta.

” Palautesysteemi ei toiminut ollenkaan. Yritin useamman kerran eri reittejä saada sitä toimimaan, mutta tuloksetta.”

Kuvan 11 luvuista voidaan tulkita, että vastaajat kokivat pääsevänsä helposti vastaamaan opintojaksopalauteeseen. Vastaajista yli kaksikolmasosa koki palautteen antamisen helpoksi, täysin samaa mieltä oli 66,8 prosenttia ja jokseenkin samaa mieltä 21,8 prosenttia. Täysin erimieltä oli 3,5 prosenttia. Väitteen keskiarvo oli 4,5 ja mediaani 5,0. Vastausjakauman perusteella voidaan olettaa, että vastaajat olivat kuitenkin tyytyväisiä opintojaksopalautteen tekniseen käyttöön.

Kuva 11. Opintojaksopalautteen helposti vastaaminen

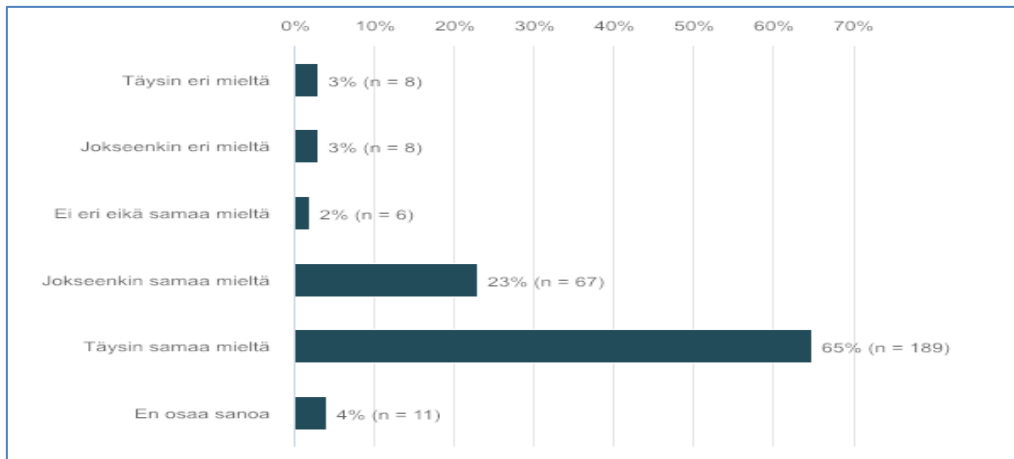

Opintojaksopalautteen vastaaminen on selkeää monen mielestä sekä koko kyselyn läpikäynti nopeaa. Lisää kiitosta sai myös, että palautteen sai antaa mobiilisovelluksen kautta. Alaoleva opiskelijan kommentti kuvastaa myös muiden opiskelijoiden mielipidettä.

” Kyselyn läpikäynti on nopeampaa ja selkeämpää. Antaa kuvan myös, jos tuntuu että on ainut, joka ei ole ymmärtänyt jotain. Myös kyselyyn on helpompi ja nopeampi vastata, kun sen voi tehdä kätevästi tuodon mobiilisovelluksen kautta missä tahansa”

Kuva 12 kuvastaa vastaajien mielipidettä palautelomakkeen ulkoasusta. Yli kaksikolmasosaa vastaajista koki palautteen ulkoasun selkeäksi. Tarkemmin tarkastellessa havaitaan, että 65,4 prosenttia vastanneista oli samaa mieltä ja jokseenkin samaa mieltä oli 23,2 prosenttia. Kysymyksen keskiarvo oli 4,5 ja mediaani 5,0. Uudistuksessa on onnistuttu tekemään opintojaksopalautteen ulkoasusta selkeä ja havainnollinen myös opiskelijoiden näkökulmasta.

Kuva 12. Palautelomakkeen ulkoasu

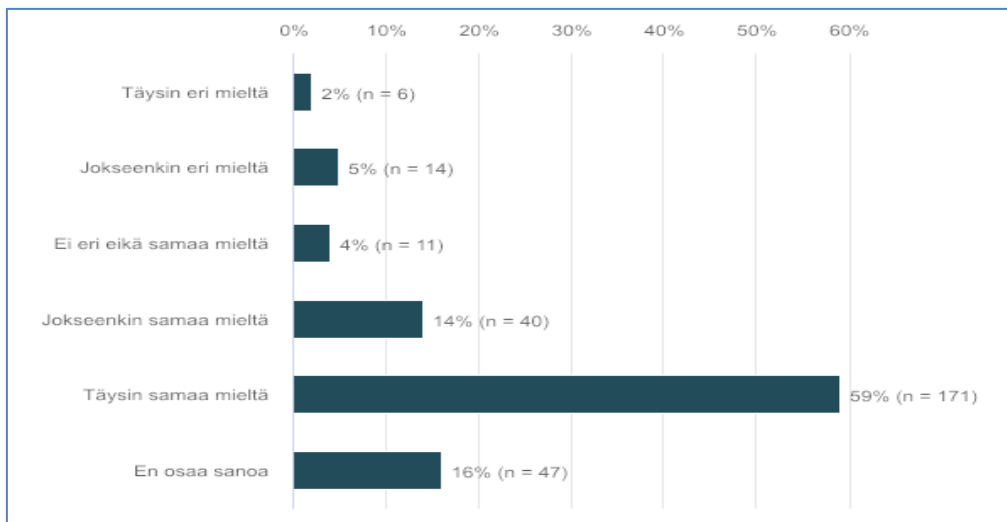

Muutama opiskelija kommentoi muutos Tuudo ohjelmiston kautta tehtävänä hankalaksi. Tieto muutoksesta ei ollut tavoittanut heitä ja myös opiskelijoille näyttäytyi, ettei aina palautteita annettu tarpeeksi, jotta opettaja olisi nähnyt ne. Aluksi järjestelmässä oli määritelty minimimääräksi 5 vastauksen näkymisen raja, mutta tämä poistettiin projektin loppuvaiheessa. Alapuolella opiskelijan kommentti muutoksesta.

” Monilla mennyt ohi tuudossa palautteen antaminen. Monella kurssilla ollut liian vähän palautetta. Sitä voisi ehkä markkinoida enemmän jatkossa. Tai tuudo voisi antaa ilmoituksia auki olevista palautteista silloin tällöin.”

Kuvan 13 perusteella voidaan päätellä, että opintojaksopalautteen käyttö mobiilina koetaan positiivisena. Noin 72 prosenttia vastaajista suhtautui mobiili käytettävyyden parantumiseen positiivisesti ja he kokivat, että uusi järjestelmä oli siinä mielessä onnistunut. Tarkemmin tarkastellessa vastausjakaumaa nähdään, että opintojaksopalaute oli 59 prosenttia opiskelijoiden mielestä helppoa käyttää mobiilina ja jokseenkin samaa mieltä oli 13,8 prosenttia, vain 11 prosenttia koki mobiilikäytettävyyden huonona. Kysymyksen keskiarvo oli 4,5 ja mediaani 5,0.

Kuva 13. Opintojaksopalautteen käyttö mobiilina

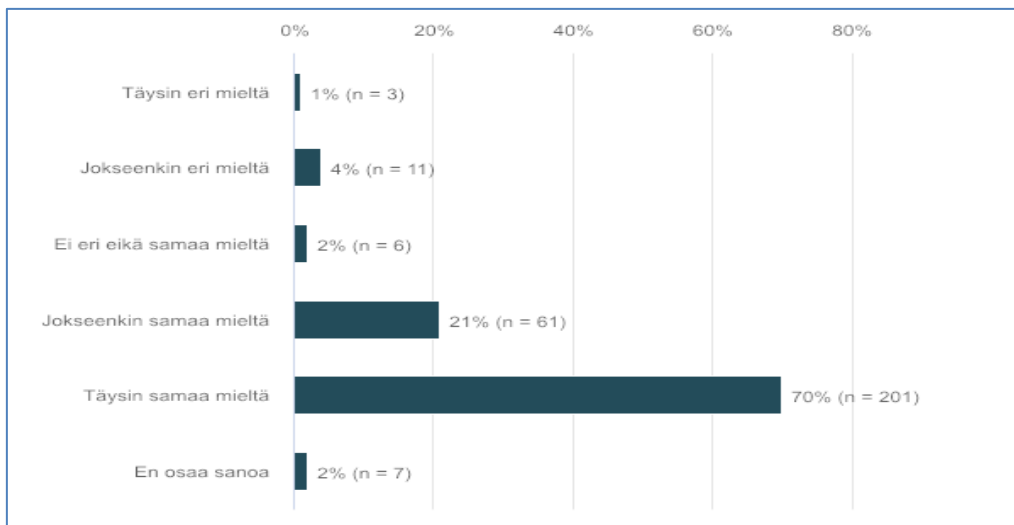

Avoimissa vastauksissa opintojaksopalautteen käyttöön mobiilisti suhtauduttiin positiivisesti. Mobiilikäytön parantuminen edelliseen opintojaksopalaute järjestelmään nähden oli selkeä. Opiskelijoilta tuli muutamia huomioitavia parannusehdotuksia toimintoon liittyen, jotka kannattaa miettiä ja huomioida jatkokehitystä suunniteltaessa.

”Ainoa huono puoli mobiilissa on se, että kirjoittaminen on mielestäni ärsyttävää kosketusnäytöllä. Tämä siis, jos haluaa antaa sanallista palautetta eikä vain painella pallukoita.”

Kuvan 14 perusteella huomataan että 91 prosenttia vastaajista koki, että opintojaksopalaute oli nopea annettava. Tarkemmin vastausjakaumaa tutkittaessa voidaankin nähdä että, noin 70 prosenttia opiskelijoista oli väittämän kanssa samaa mieltä ja jokseenkin samaa mieltä oli 21 prosenttia. Kysymyksen keskiarvo oli 4,6 ja mediaani 5,0. Vastauksesta voidaan tulkita, että teknisesti uudistus on ollut onnistunut eikä opintojaksopalautteen antamiseen mene liian pitkä aikaa. Toisaalta palautteita opiskelijoilta kysytään paljon, joten tämänkin takia on tärkeää, ettei yhden palautteen antamiseen mene liian kauan.

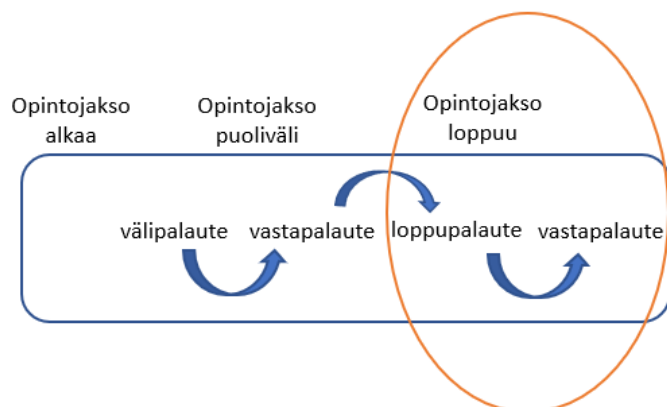
Kuva 14. Opintojaksopalaute oli nopea annettava

6.2 Opintojaksopalauteen loppupalaute

Seuraavaksi kyselyssä käytiin läpi opintojaksopalauteen loppupalautetta. Kuvan 15 mukaisesti nähdään, että loppupalaute sijoittuu prosessin loppuun. Tarkan sijoittumisen voi opettaja itse päättää, osa kerää palautteen niin että loppupalaute sulkeutuu samana päivänä kuin itse opintojakso, osa kerää palautteet opintojakson sulkeutumisen jälkeen.

Kuva 15. Loppupalautteen sijoittuminen

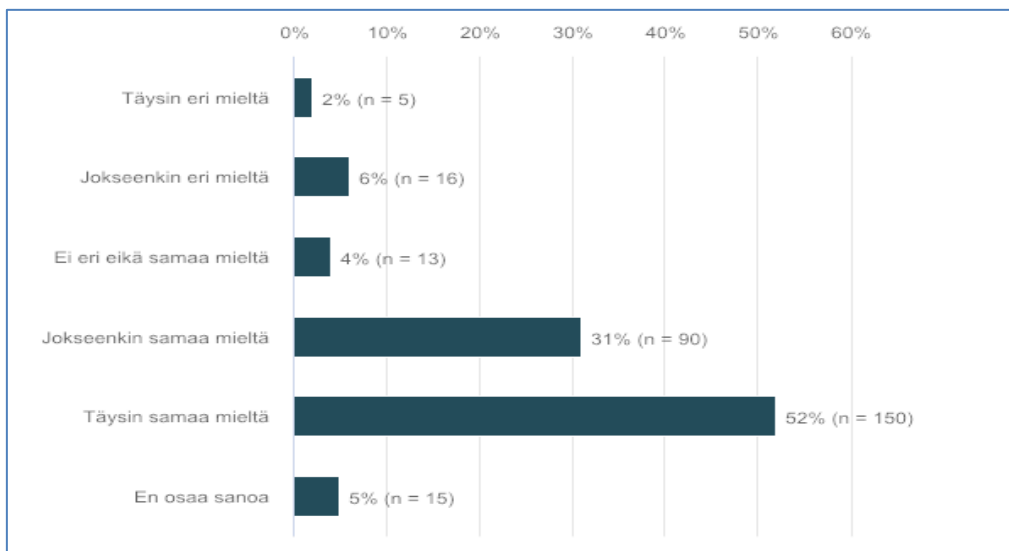

Loppupalaute on uuden järjestelmän myötä muuttunut automaattiseksi. Opettaja voi halutessaan muuttaa loppupalautteen aukioloaikaa mutta hän ei voi poistaa kokonaan palautteenkeräämistä pois käytöstä. Lisäksi opettaja voi lisätä halutessaan, loppupalautteeseen 3 omaa kysymystä. Opiskelijoilta tuli myös toiveita loppupalautteen kenttien suhteen, useampi toivoi enemmän vapaalle palautteelle kenttiä.

” Palautteessa voisi olla enemmän kohtia. Plussille ja miinuksille tai hyvää/kehittävää kohdille voisi olla omat vapaat tilat, joihin vastata.”

Kuvan 16 perusteella voidaan tulkita, että 83 prosenttia vastaajista koki, että loppupalautteen väittämät olivat ymmärrettäviä. Tarkemmin tarkastellessa kysymyksen vastauksia huomattiin, että loppupalautteen väittämät olivat 52 prosentin mielestä ymmärrettäviä ja jokseenkin samaa mieltä oli 31 prosenttia. Kysymyksen keskiarvo oli 4,3 ja mediaani 5. Tärkeää on myös huomioida että 12 prosentin mielestä väittämät olivat hankalia tai he eivät osanneet sanoa olivatko ne ymmärrettäviä vai ei.

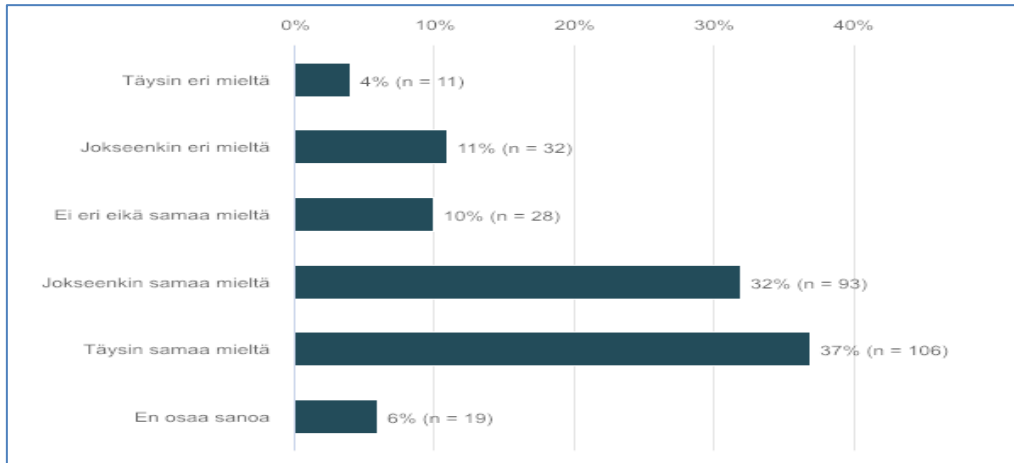
Kuva 16. Loppupalautteen väittämät olivat ymmärrettäviä

Kuvassa 17 näkyy opiskelijoiden mielipide loppupalautteen ajoittumisesta. Loppupalautteen ajoittumisesta kysyttäessä hajontaa oli enemmän kuin aiemmissa kysymyksissä. Täysin samaa mieltä oli 36,7 prosenttia ja jokseenkin samaa mieltä oli 32,2 prosenttia. Täysin tai jokseenkin erimieltä vastaajista oli 14,8 prosenttia. Kysymyksen keskiarvo oli 3,9 ja mediaani 4. Loppupalautteen ajoitusta tarkasteltiin myös avoimen kysymyksen osalta. Tässä mielipiteet jakautuivat tasaisesti. Hieman yli puolet vastaajista koki, että loppupalautteen ajoittuminen opintojaksolle ennen arvosanan saamista on hankalaa. Heidän mielestään opintojaksosta ei voi antaa palautetta, kun se on vielä kesken. Toisaalta toiset kokivat, että on hyvä antaa palautetta 2 viikkoa ennen opintojakson päättymistä eikä kokenut siinä olevan ongelmia. Osa toivoi, että palautelinkki olisi auki koko ajan. Alapuolella opiskelijan kommentti asiaan liittyen.

”mielestäni joku palautelinkki olisi hyvä olla avoinna koko ajan, koska itselleni on tärkeää saada antaa palautetta juuri silloin kun se on mielenpäällä”

Kuva 17. Opintojaksopalautteen loppupalautteen ajoittuminen

Opiskelijoilta kysyttiin kyselyssä avoimena kysymyksenä ”miksi sinusta loppupalautteen antaminen oli ajoitettu hyvin tai miksi sinusta loppupalautteen antamisen ajankohta oli huono”. Suurin osa vastaajista koki palautteen antamisen ajoittuvan hyvin. Osa opiskelijoista kertoi kyselyn vastauksissa, että muistutusviestit olivat hyvät, koska sieltä pääsi vastaamaan kyselyyn vastaamaan. Vastauksissa oli myös eri mieltä olevia, monet opintojaksot päättyvät samaan aikaan ja tämä johti liialliseen muistutusviesti määrään.

”Palautteen anto ajoittui mielestäni hyvään aikaan, juuri kurssin loputtua. Silloin kurssin asiat ovat tuoreessa muistissa.”

” Palaute tuli heti opintojakson päättymisen jälkeen, jolloin asiat olivat vielä suht kirkkaana mielessä. Palautteet ovat avoinna useamman viikon, jolloin ehti hyvin vastata.”

”Muistutusviesti sähköpostiin ovat hyvät, ja koska sieltä avautuu linkki suoraan palautteeseen, on sen antaminen tehty helpoksi.”

” En edes miettinyt asiaa, mutta oli helppoa, kun Tuudo ilmoitti, että olisi palautteen anto avautunut ja pääsi heti antamaan palautetta. Samasta kohtaa näki myös muut kurssit, joihin sai antaa palautetta.”

Haasteiksi loppupalautteen ajoittumisen kannalta koettiin seuraavan mukaisesti.

”Palautetta kysyttiin ennen kurssien loppumista, joten arviota omasta suoriutumisesta ei voinut täysin tietää.”

”Palautteen antamisaika on lyhyt. Ei ole välttämättä itse saanut noihin päivämääriin mennessä mitään palautetta tehtävistä tai tenteistä, jonka vuoksi on vaikeampi arvioida, saavuttiko opintojakson oppimistavoitteet. Tämän vuoksi en luultavasti anna palautetta kuin kahdesta kurssista tänä keväänä.”

Martinmaan (2009) toteuttamassa ryhmähaastattelussa opiskelijoilta esiin nousi, että he kokivat opiskelijapalautteen antamisen opettajalle vaikeaksi. Lisäksi opiskelijat kokivat, etteivät opettajat tiedota tarpeeksi opintojaksopalautteen antamisen mahdollisuuksista. Tutkimuksessa opiskelijat ehdottivatkin, että opettajat voisivat markkinoida niitä enemmän. Myös tämän kyselyn vastauksissa oli havaittavissa, että useampi vastaaja koki myös palautteen antaminen ajoituksi, niin että opettajan kanssa voitaisiin käydä palautekeskustelu.

”Palaute tulisi antaa juuri ennen kurssin loppumista, niin niistä ehtisi keskustella opetuksen aikana.”

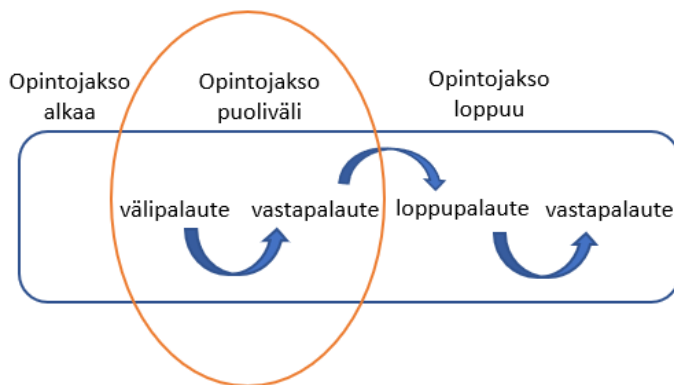
Martinmaan (2009) tutkimuksessa nousi esille myös opettajien huoli opintojakson arvioinnin ja opiskelijan saaman arvosanan erillään pitämisestä. Opettajien mielestä opiskelijat osoittavat aktiivisuuttaan myös palautekyselyihin vastaamalla. Myös Arminen, Hujala ja Hynninen (2019) omassa tutkimuksessa havaitsivat, että opiskelijat näkivät opintojaksot laadukkaimpina, joista he arvioivat saavansa paremman arvosanan. Useampi vastaaja toi esille myös tässä kyselyssä loppupalautteen antamisen ennen opintojakson päättymistä. Selkeästi osa vastaajista toivoo, että tietäisivät lopullisen arvosanan ennen kuin vastaavat palautteeseen.

”Monessa kurssissa oli arvosana saamatta ja vielä osa kurssia kesken”

6.3 Välipalautteen merkitys

Seuraavaksi kyselylomakkeen kysymykset kohdistuivat välipalautteeseen. Välipalaute on palaute, joka kerätään opintojakson ollessa vielä kesken. Yleisin välipalautteen keräämisaika on opintojakson ollessa noin puolessa välissä. Kuvassa 18 nähdään, miten välipalaute sijoittuu opintojakson aikajanaan.

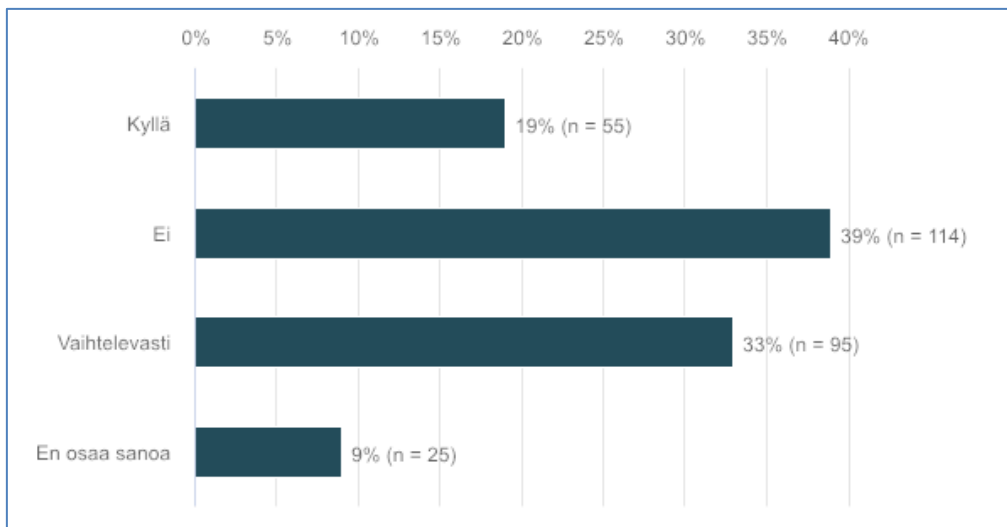
Kuva 18. Välipalautteen sijoittuminen

Tarpeen mukaan välipalautetta voidaan kerätä opintojaksolla useamman kerran. Välipalaute on vapaaehtoinen ja se voidaan kerätä myös muulla tavoin kuin opintojaksopalautejärjestelmän avulla. Riippuu myös esimerkiksi opintojakson pituudesta, kerätäänkö sillä välipalautetta. Opintojaksojen pituudet vaihtelevat noin kuukauden pituisista, jopa puolen vuoden tai vuoden pituisiin.

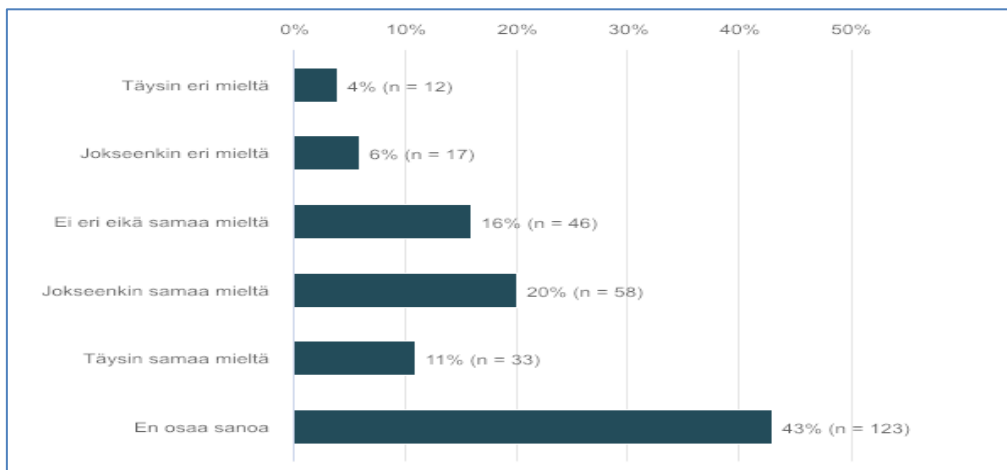
Kuvassa 19 nähdään, että välipalautetta loppupalautteen lisäksi oli kysytty vaihtelevasti. 19 prosenttia vastanneista oli vastannut välipalautteeseen loppupalautteen lisäksi. 39,4 prosenttia ei ollut vastannut välipalautteeseen. Kysymyksen keskiarvo oli 2,3 ja mediaani 2.

Kuva 19. Välipalautteen kysyminen

Kuvan 20 perusteella välipalautteen antamisesta hyötyä tunsi saavansa 11,4 prosenttia vastaajista, jokseenkin samaa mieltä oli 20,1 prosenttia. Täysin ja jokseenkin eri mieltä oli 10 prosenttia. Kysymyksen keskiarvo oli 3,5 ja mediaani 4. Vastausten tuloksista oli havaittavissa, että välttämättä 43 prosenttia ei tiennyt mikä on välipalaute tai onko sen antamisesta ollut heille hyötyä.

Kuva 20. Välipalautteesta koettu hyöty

Sanallisten vastausten läpikäymisen yhteydessä oli havaittavissa, että osaan kehitysehdotuksista opettajat olivat reagoineet joko korjaamalla opetusta tai perustelemalla miksi opetusta tehdään valitulla tyylillä. Opiskelijat kertoivat mm. seuraavasti.

”Yhdellä opintojaksolla opettajat tekivät välipalautteesta koosteen, ja tulokset käytiin läpi luennolla. Toisen opintojakson välipalautteesta ei ole tullut mitään kommentteja opettajalta.”

” Välipalaute on ehdottomasti ollut hyödyllinen niin opiskelijoille kuin opettajallekin. Jos jokin asia opetuksessa on tuottanut harmia, voi opettaja asia, korjata, jos se on tullut ilmi välipalautteessa. Toivottavasti mahdollisimman moni opettaja alkaa toteuttamaan välipalautetta.”

”Välipalaute sai opettajan muuttamaan opetusmetodejaan.”

” Välipalautteen kautta oppimisjakson opettaja on saanut kokonaiskuvan siihen mennessä olevasta toteutuksesta. Varsinkin näin verkko-opetuksessa olevalle, se on ollut tärkeää ja monella kurssilla opettaja onkin saanut hyviä vinkkejä loppujakson ajaksi. Tänä keväänä välipalautteita ei ole tullut kaikilta, eikä myöskään kaikki opettajat siihen vastaa. Ei myöskään viime syksynä.”

” Välipalautteen hyöty riippuu täysin siitä, miten opettaja ottaa palautteen vastaan. Joillain kurseilla tämä on vaikuttanut suoraan kurssiin, toisilla opettajilla se tuntuu olevan vain jonkinlainen velvollisuudesta tehty tyhjä kysely, jolla ei ole mitään vaikutusta kurssin sisältöön tai opetuksen järjestämiseen. Tosin suurin osa opettajista ei pyydä välipalautetta.”

Vastauksissa kuvastui myös opintojaksopalautteen uutuus ja miten se näyttäytyi opiskelijoille. Välipalautteen osalta monenlaiset keräämistavat tuovat haasteita keräämiselle. Esimerkiksi, jos opettaja kerää välipalautteen keskustelemalla, mutta ei välttämättä kerro sen olevan välipalaute, voi opiskelija luulla, ettei koko välipalautetta ole kerätty. Alapuolella muutamia opiskelijoilta tulleita kommentteja välipalautteeseen liittyen.

”Olen antanut vain välipalautetta Tuudon kautta kalenterivuonna 2021”

” Välipalautetta ei ole kysytty tuudossa. Sitä on annettu suoraan tunnilla.”

” Vain muutama opiskelija antoi välipalautetta, joten sitä ei sitten käyty yhdessä läpi”

Osa opiskelijoista koki, ettei välipalautteesta ollut heille hyötyä, koska opettaja ei ollut reagoinut siihen ollenkaan tai antanut siitä mitään vastapalautetta. Alapuolella muutama opiskelijan kommentti, joiden perusteella voidaan nähdä, että välipalautteesta koettu hyöty on opettaja kohtaista ja että eri opettajat toimivat eri tavoin.

”Välipalautteen antamisen hyöty on ollut kovin riippuvaista opintojaksosta ja opettajasta, joillain kursseilla on tuntunut turhalta, sillä palautteella ei juurikaan ole ollut painoarvoa loppu kurssin toteutukseen.”

”Kurssia jäljellä vielä puolet ja nyt pyydetään palautetta, huono ajankohta.”

”Ei välipalautte vaikuttanut loppukurssin suorittamiseen mitenkään.”

”En ole huomannut, että niillä olisi ollut vaikutusta. Tuntuu, että palautteen anto on aika turhaa ja opettaja ”suuttuvat” kriittisistä kommentteista.”

Osa opiskelijoista vastasi, ettei ole antanut ollenkaan välipalautetta. Myös vastauksista oli tulkittavissa, etteivät kaikki tienneet antaneensa sellaista. Välipalautetta voidaan myös kysyä keskustellen yms. Järjestelmän käyttö välipalautteeseen ei ollut pakollista.

”En ole antanut välipalautetta”

”En osaa sanoa, en ole huomannut välipalautetta kysyttävän.”

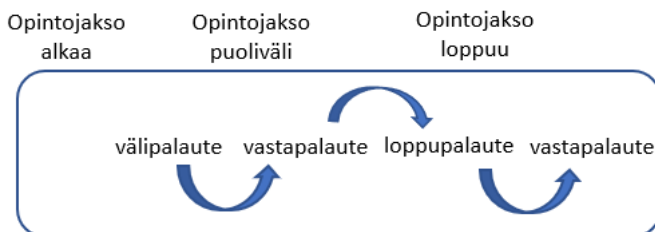
”Välipalautetta ei ole kysytty tuudossa. Sitä on annettu suoraan tunnilla.”

6.4 Vastapalaute tärkeä osa opintojaksopalauteprosessia

Opintojaksopalauteprosessiin kuuluu yhtenä osa-alueena myös opettajan opiskelijaryhmällä antama vastapalaute. Vastapalaute vaikuttaa tutkimuksen perusteella olevan osalle vastaajista vielä tuntematon tai sitä ei osata yhdistää hetkeen, jolloin vastapalaute annetaan. Uuden järjestelmän myötä vastapalaute voidaankin antaa myös järjestelmän kautta tai vaikka esimerkiksi tunnilla olettaen, että ryhmä vielä kokoontuu palautteen antamisen jälkeen. Monesti loppupalautekyselyn jälkeen ryhmä ei kokoontunut kyseisen opintojakson

osalta ja sen vuoksi vastapalautteen voi antaa myös sähköisessä oppimisympäristössä. Kuvassa 21 huomataan, että vastapalautetta annetaan niin välipalautteen kuin loppupalautteen jälkeen.

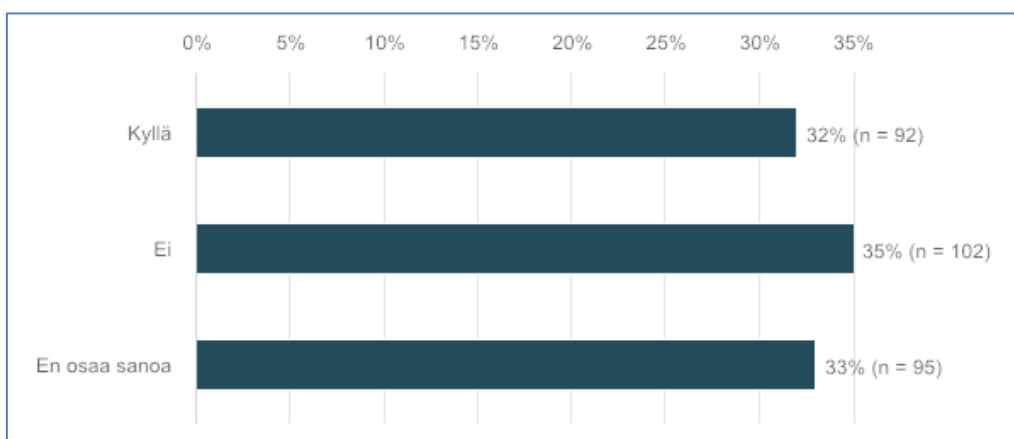
Kuva 21. Vastapalaute

Moilanen on (2008) artikkelissaan todennut opiskelijapalautteen keräämisen olevan tie siihen, että opiskelijan ääni tulisi kuulluksi. Tämä tarkoittaa, että opiskelija oli tietyllä tavalla roolitettu tähän tavoitteeseen pääsemiseksi. Opiskelija koetaan opetuksen kuluttajana tai kohteena. Opintojaksopalautteen avulla opettaja saa tarvitsemaansa tietoa opiskelijasta, jotta voi keskittää opetuksensa tarkasti oikeiden toimenpiteiden avulla. (Moilanen ym., 2008)

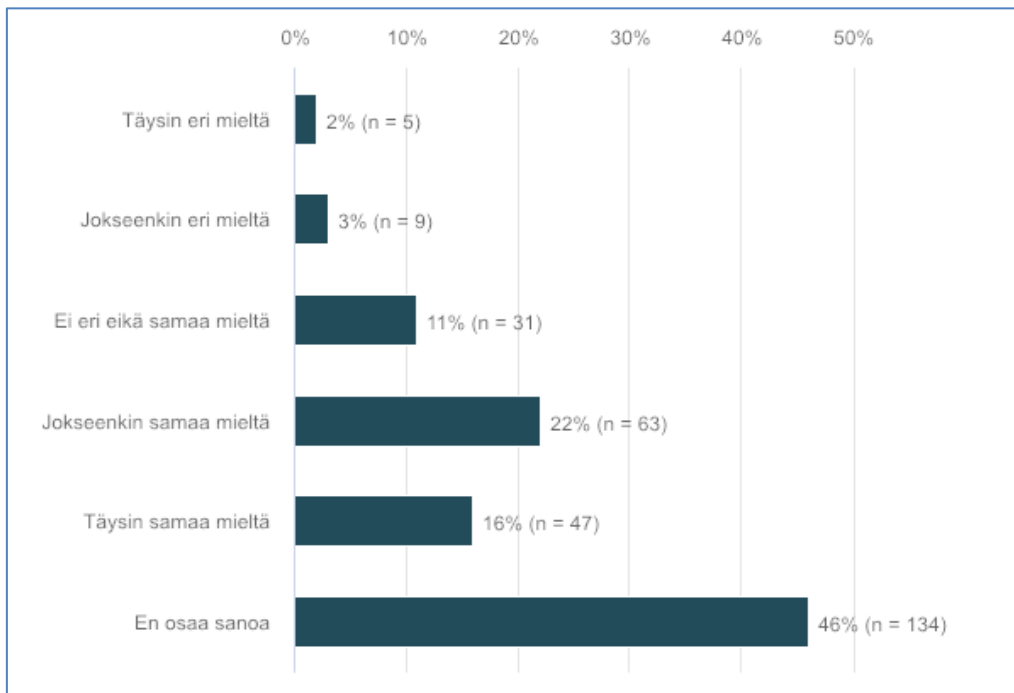
Kuvassa 22 havaitaan että, sanallista vastapalautetta oli saanut 31,8 prosenttia vastanneista, toisaalta tarkasteltaessa sanallista vastapalautetta ei ollut saanut 35,5 prosenttia ja 32,9 prosenttia ei osannut sanoa. Tästä voidaan havainnoida, ettei vastapalaute -termi ole kaikille opiskelijoille tuttu tai opettajat eivät ole sitä laajasti vielä antaneet.

Kuva 22. Sanallisen vastapalautekoosteen saaminen

Kuvassa 23 havaitaan että 46 prosenttia vastaajista ei osannut sanoa lisäkö vastapalautteen saaminen tietoa ja ymmärrystä palautteen vaikutuksista. Toisaalta 38 prosenttia koki, että vastapalautteen saaminen lisäsi jonkun verran ymmärrystä ja tietoa. Kysymyksen keskiarvo oli 3,9 ja mediaani 4.

Kuva 23. Vastapalautteen saaminen lisäsi ymmärrystä palautteen vaikutuksista

Artikkelissaan Moilanen (2008) tuo esille, opintojaksopalautteen hyödyntämisen parantamisen. Monet opettajat perehtyvät palautteisiin mutta eivät muuta opetustaan niiden mukaisesti, vaikka palautteissa olisi havaittavissa tietynlainen trendi. Näissä tapauksissa onkin mietittävä, onko opettajaa ohjeistettu riittävästi opetuksen kehittämisen osalta. (Moilanen ym., 2008) Yleisesti opiskelijat kokivat vastapalautteen tärkeäksi osaksi prosessia. Samoin he pitivät mahdollisuudesta kertoa, miten heidän mielestään oppiminen on edennyt. Alapuolella opiskelijoiden kommentteja vastapalautteen tärkeyteen liittyen.

” Vastapalaute olisi tärkeää. Se lisäisi ymmärrystä siitä mikä menee hyvin, mihin olisi vielä keskityttävä enemmän ja toisaalta opettaja voisi enemmän painottaa mitä vielä kaippaa opiskelijoilta enemmän jne.”

” Pääasia, että tieto on mennyt eteenpäin. Jos opettaja on kykenevä, pystyy kyllä omineen hyödyntämään palautetta ilman vasta palautteen antoa. En näe vastapalautetta tarpeellisena.”

” Yhdeltä kurssilta olen saanut vastapalautetta, mikä oli mielestäni kiinnostavaa ja oli mukava kuulla yleisesti, mitä muukin luokka oli mieltä kurssista.”

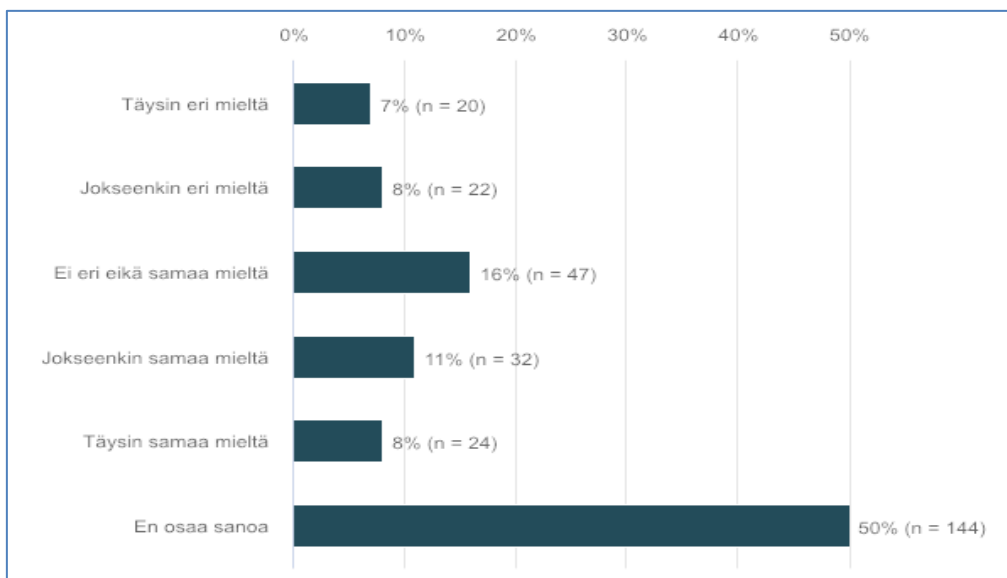
” Minusta oli mahtavaa, että sai vastapalautteen! Oli hyvä kuulla opettajan ajatuksia myös ja toi enemmän tunnetta, että omalla palautteella oli merkitystä.”

” Opintojaksopalautteen antaminen on tärkeää koulutuksen laadun ja tehtävien selkeyttämisen vuoksi.”

” Vaihtelevuutta on tässä todella paljon opettajien kesken. Kun kaikki eivät tätä ehkäpä halua kerätä, niin opiskelijatkaan eivät välttämättä viitsi kaikkiin vastata. Itse koen tärkeäksi vaikuttamisen keinoksi niin opiskelijan kuin opettajankin kannalta.”

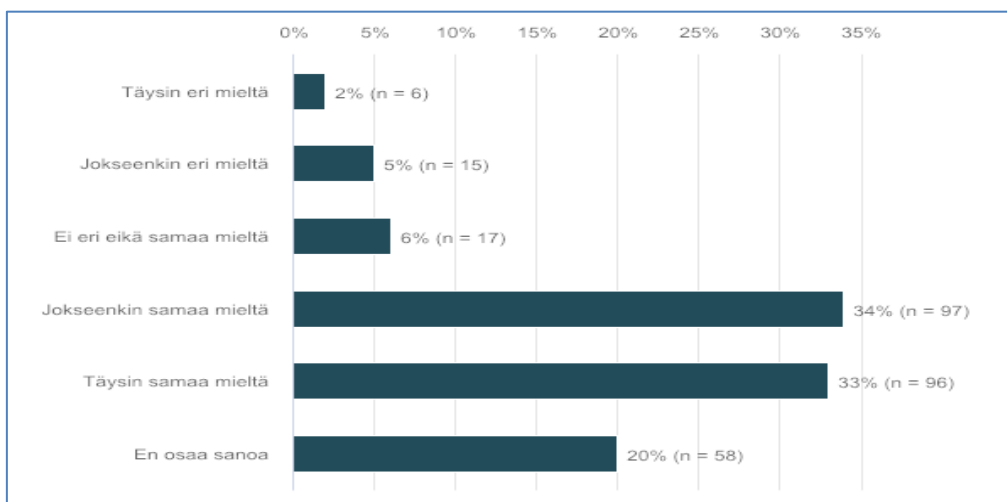
Kuvassa 24 näkyy, että 66 prosenttia vastaajista ei osannut sanoa ovatko saaneet vastapalautetta enemmän uuden järjestelmän käyttöönoton jälkeen. Tätä tutkittiin koska vanha järjestelmä ei mahdollistanut vastapalautteen antamista järjestelmän avulla. Kysymyksen keskiarvo oli 3,1 ja mediaani 3.

Kuva 24. Vastapalautteen määrän kasvaminen uudistuksen jälkeen

Kuvassa 25 havaitaan, että 67 prosenttia vastaajista kokee opettajalta saamansa vastapalautteen tärkeäksi, 20 prosenttia ei osaa sanoa ja 8 prosenttia kokee vastapalautteen ei niin tärkeäksi. Kysymyksen keskiarvo oli 4,1 ja mediaani 4. Tarkennettaessa avoimella kysymyksellä onko vuorovaikutteisuus lisääntynyt opettajaan nähden ryhmän tai vastaajan välillä. Suurimman osan mielestä muutosta ei ole tapahtunut tai he eivät ole saaneet minkäänlaista vastapalautetta, jolloin myöskään he eivät ole voineet kokea vuorovaikutteisuuden lisääntymistä.

Kuva 25. Opettajan antama vastapalaute on minulle tärkeää

Opiskelijoilta kysyttiin myös ”onko sinusta opintojaksopalautteiden antamisen jälkeinen vastapalaute lisännyt vuorovaikutteisuutta sinun/luokkanne ja opettajan välillä?” Vastaukset jakautuivat tasaisesti. Osa vastaajista koki vuorovaikutteisuuden lisääntyneen.

” Kyllä. Avaa opettajan näkemystä tilanteesta.”

” Kyllä opettaja on sanonut tulleensa tietoiseksi epäkohdista.”

Martinmaan (2009) tekemästä tutkimuksesta selvisi opiskelijoiden kokeneen palautteen antamisen positiivisesti. Kielteistä palautetta opiskelijat kertoivat antaneensa enemmän kuin positiivista. Opiskelijat ovat itse nostaneet esille, että myös positiivista palautetta tulisi antaa nykyistä enemmän. Opettajat olivat myös huomanneet negatiivisen palautteen määrän,

helpompi tuoda esille kielteisiä asioita ja pohtia niitä kuin antaa positiivista. Negatiivisen sävytteisistä palautteista huolimatta opettajat kokivat opintojaksopalauteen olevan tärkeää ja että myönteinen palaute motivoi heitä jaksamaan sekä kehittämään opetustaan. Osa vastaajista koki, ettei vuorovaikutteisuuden lisääntyne tai ettei ollut saanut vastapalautetta ollenkaan. Alapuolella muutama opiskelijan kommentti asiaan liittyen.

”Mielestäni ei. Opettajilla on vahvat omat asenteet ja ne näkyvät selkeästi läpi kurssin myös palautteeseen saakka.”

”Emme ole saaneet kirjallista vastapalautetta. Lyhyesti on ehkä jollain tunnilla käyty palautteita läpi, mutta aika heikosti on opettajat vastanneet siihen. Loppupalautteita on tullut enemmän kuin välipalautteita.”

Vastapalaute on myös osan vastaajien mielestä lisännyt enemmän luokan sisäistä vuorovaikutteisuutta kuin vuorovaikutteisuutta opettajaa kohtaan.

” Ehkä hieman. Etupäässä siinä vastapalautteet on lisänneet luokan sisäistä vuorovaikutteisuutta, että opettajien vastapalautteiden jälkeen keskustellaan ryhmän kesken saadusta palautteesta”

Moilanen (2008) toi artikkelissaan myös terminologian esille. Palaute oletetaan ymmärrettävän samalla tavalla. Opintojaksopalauteen termejä tai taustoja ei välttämättä ole sanoitettu ja lausuttu yleisesti ääneen. Useasti voi olla myös käsitys, että kaikilla on kyky antaa palautetta, mutta toisaalta tähän ei ole kurssia minkä voisi suorittaa. Avoimissa vastauksissa nousi myös selvästi esille, että termi vastapalaute ei ole opiskelijoille selkeä tai sitä ei osata tunnistaa selkeästi. Useamman kerran vastauksista nousikin esille seuraava kommentti ” Mikä on vastapalaute?”.

Martinmaan (2009) tekemässä tutkimuksessa havaittiin tiedottaminen suurena haasteena opiskelijapalauteen hyödyntämiselle. Usein opiskelijoille ei kerrota miten heidän antamaa palautetta hyödynnetään. Tämä johti opiskelijoiden mielikuvaan, ettei heidän antamaansa palautetta hyödynnetä opetuksen kehittämiseen. Martinmaa totesikin, että hänen haastatteluihinsa osallistuneiden opiskelijoiden mielestä palautetta tuli hyödyntää enemmän

kuin nykyisin tehdään. Tämä motivoisi opiskelijoita antamaan palautetta enemmän.
(Martinmaa, 2009)

6.5 Opintojaksopalauteuudistus muutosprojektina

Tässä luvussa tarkastellaan opintojaksouudistusta muutosprojektin näkökannalta. Aineisto on kerätty kahdelta laadunasiantuntijalta teemahaastattelussa 18.10.2021. Liitteessä 2 näkyy teemahaastattelun runko. Laadunasiantuntijat johtivat muutosprojektia yhdessä perustettujen projektiryhmien kanssa.

Tarve uudelle opintojaksopalautejärjestelmälle nousi opiskelijoilta sekä opettajilta. Opettajat sekä opiskelijat olivat olleet laadunasiantuntijoihin yhteydessä ja olivat esittäneet toiveita hankalaksikin koetun opintojaksopalautteen uudistamiseksi. Uuden järjestelmän hankkimista harkittiin tarkasti pidemmän aikaa ja sopivien ohjelmistojen tilannetta kartoitettiin tarkasti. Laadunasiantuntijat tähdensivät teemahaastattelussa, että päätöstä uudesta järjestelmästä ei tehty nopeasti vaan oikeasti harkittiin ja tutkittiin tilannetta. Laadunasiantuntijat ottivat esille myös johdolta saamansa tuen.

”Varsinkin rehtori on hyvin kiinnostunut siitä, että saadaan opintojaksopalaute kerättyä”

Varsin nopeasti havaittiin ettei valmista järjestelmää, jossa olisi kaikki tarvittavat asiat huomioituna ollut ”myynnissä”. Näin päädyttiin kehittämään ihan uutta järjestelmää saman järjestelmätoimittajan kanssa, joka myös on tuottanut Tuudon. Tämä koettiin järkeväksi ratkaisuksi, sillä Tuudo oli jo Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulussa opiskelijoiden käytössä.

Suunnitteluvaihe oli projektissa pitkä ja toteutettiin huolellisesti. Laadunasiantuntijat kertoivat teemahaastattelussa työpajoista, joissa kerrytettiin tietoa mitä hyvää ja mitä haasteita vanhassa järjestelmässä oli ja mitä toiveita uuteen järjestelmään käyttäjillä oli. Kun toiveet ja haasteet oli saatu kirjattua tarkasti talteen, aloitettiin projektiryhmien kasaaminen. Tärkeää oli saada laaja edustus projektiryhmään monesta eri toimijasta. Haasteena laadunasiantuntijat kokivat opettaja edustuksen saamisen, projektiryhmää kasattiin siinä vaiheessa kun opettajien työaikasunnitelmat olivat jo allekirjoitetut ja näin

haasteena oli saada lisättyä oikea tuntimäärä osallistuvalla opettajalle työaikasuunnitelmaan. Haasteena laadunasiiantuntijat kokivat myös projektiin tarvittavan ajan määrittämisen: *”montako tuntia opettaja tarvitsee”*.

Toteutusvaiheen alussa tärkeänä osa-alueena oli pilotointi, johon laadunasiiantuntijoiden kannalta katsottuna löytyi helposti pilotoitavat kohteet. Osalla osaamisaloista oli hieman haastavampaa löytää ja osa ilmoittautuivat itse kiinnostuneiksi. Pilotointi vaihe kesti useamman kuukauden ja pilotoinnin aikana kirjattiin tarkasti tarvittavat tiedot ylös ja järjestelmää kehitettiin tulleiden huomioiden perusteella. Teemahaastattelussa kysyttäessä mitä pilotointivaiheessa olisi voinut tehdä paremmin, nousi muutamia ajatuksia.

”Monipuolisemmin olisi voitu pilotoida niitä järjestelmän eri ominaisuuksia ja tietenkin olisi ollut, että kaikki ne järjestelmä toiminnallisuudet olisi ollut siinä pilotissa käytössä.”

Varsinainen opintojaksopalautejärjestelmä vaihto vanhasta uuteen oli suunniteltu toteutettavaksi 1.1.2021, pilotointivaiheessa havaittiin muutamia korjattavia asioita, mitä ei saatu tuohon mennessä tehtyä, joten käyttöönotto siirrettiin 1.3.2021 tapahtuvaksi. Tämä oli laadunasiiantuntijoiden mielestä pettymys, mutta parempi siirtää kuin ottaa keskeneräinen järjestelmä käyttöön. Varsinaista käyttöönottoa edelsi tiedotus opiskelijoille sekä opettajille. Yksiköiden kokouksissa käytiin tiedottamassa ja keskustelemassa opettajien kanssa tulevasta muutoksesta. Opintojaksopalautteen prosessi muuttui opintojaksopalautejärjestelmä uudistuksen yhteydessä. Uuden järjestelmän avulla saatiin automatisoitua toimintoja ja näin myös yksinkertaistettua opintojaksopalautteen prosessia. Itse käyttöönotto 1.3.2021 onnistui suunnitellusti, vaikka vaatikin järjestelmänpääkäyttäjiltä paljon työaikaa opastuksen ja ongelmien kanssa. Toimintatapojen muuttuminen osaksi uutta arkea oli haastavaa ja muutamia huomioita järjestelmän toimivuuden osalta havaittiin huonosti toimiviksi. Suurin haaste oli Avoimen AMK:n opintojaksopalautteiden kerääminen, johon lähdettiin heti jatkokehittämään toimivammaksi. Syksyllä 2021 saatiin käyttöön myös Avoimen AMK:n toimintaan paremmin sopiva ratkaisu.

6.6 Opintojaksopalauteuudistuksen vaikutus laatuun ja vastausmääriin

Tässä luvussa tarkastellaan opintojaksouudistuksen vaikutusta laatuun ja vastausmääriin. Aineisto on kerätty kahdelta laadunasiantuntijalta teemahaastattelussa 18.10.2021. Liitteessä 2 näkyy teemahaastattelun runko. Lisäksi tässä luvussa käsitellään opintojaksopalautejärjestelmistä saatuja tietoja, jotta voidaan todeta minkälainen vaikutus uudistuksella oli opintojaksopalauteuudistukseen.

Laadun asiantuntijat kuvasivat laadun ja opintojaksopalauteen yhteyttä seuraavasti: *”Opintojaksopalaute on yksi laadun indikaattori, minkä avulla arvioidaan opintojakson laatua.”* Opintojaksopalaute ei ole kuitenkaan yksi yhteen opetuksen laadun kanssa. Vaikka opintojaksopalaute olisi huono, on huomioitava, että opetukseen kohdistuu muita vaatimuksia ja tavoitteita, eikä opintojakson sisältöä ei voida täysin muokata opiskelijapalauteen toiveiden mukaan. (Laadun asiantuntijat, haastattelu 18.10.2021)

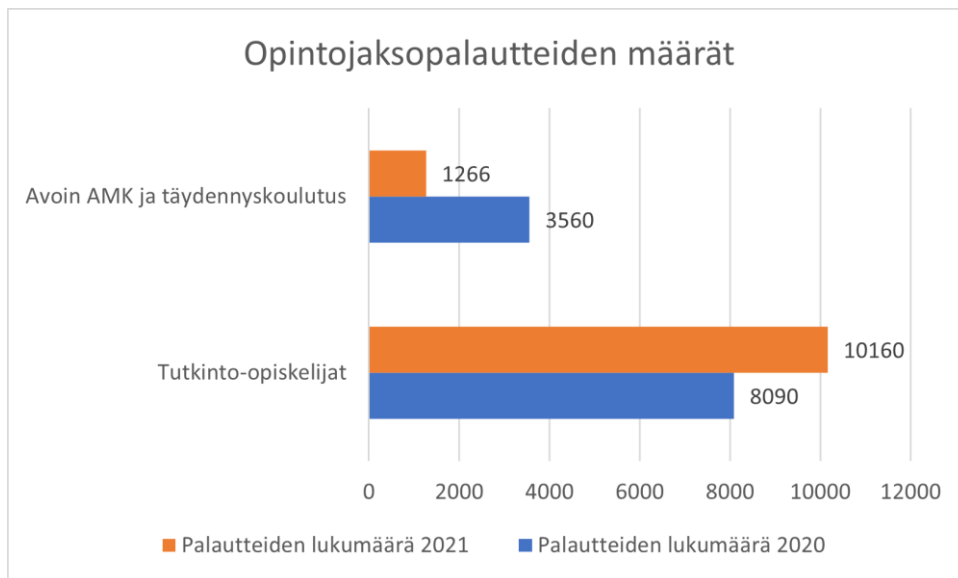
Opettajista osa kokee opintojaksopalauteen tärkeäksi työkaluksi oman työnsä kehittämiseen, osa ei ihan niin selkeästi näe yhteyttä tai käytä saamiaan opintojaksopalauteita suuresti oman opetuksen kehittämiseen. Laadunasiantuntijat kertoivat, että ovat olleet tekemässä opintojakson laaduntekijät -työkalua opettajille. Laaduntekijät-työkalussa opintojaksopalaute on yksi osa mutta laadukkaaseen opintojaksoon kuuluu myös monta muutakin osa-aluetta. Kyseisen työkalun avulla opettaja voi arvioida opintojakson laatua.

Laadunasiantuntijat kertoivat teemahaastattelussa, että opintojaksopalautejärjestelmän uudistuksen vaikutukset opintojaksojen laatuun ovat välilliset, muutos ei suoraan muuta opintojakson laatua. Opintojaksopalaute oli laadunasiantuntijoiden mielestä asiakaspalaute opiskelijoilta opettajille. Tärkeä asia oli huomata, että yksi tuloksellisuuden tai tulosseurannan mittari on opintojaksopalaute, tämän osalta myös ylin johto on kiinnostunut tästä asiasta erityisesti. Opintojaksopalaute on myös koulutusjohtajien työkalu, millä he voivat seurata oman yksikkönsä tilannetta.

Seuraavaksi vertailtavat opintojaksopalaute vastausmäärät ovat ajalta 1.3. - 31.8.2020 ja 1.3.–31.8.2021. Kyseiset tiedot saatiin vanhasta opintojaksopalautejärjestelmästä OJP/Eduix

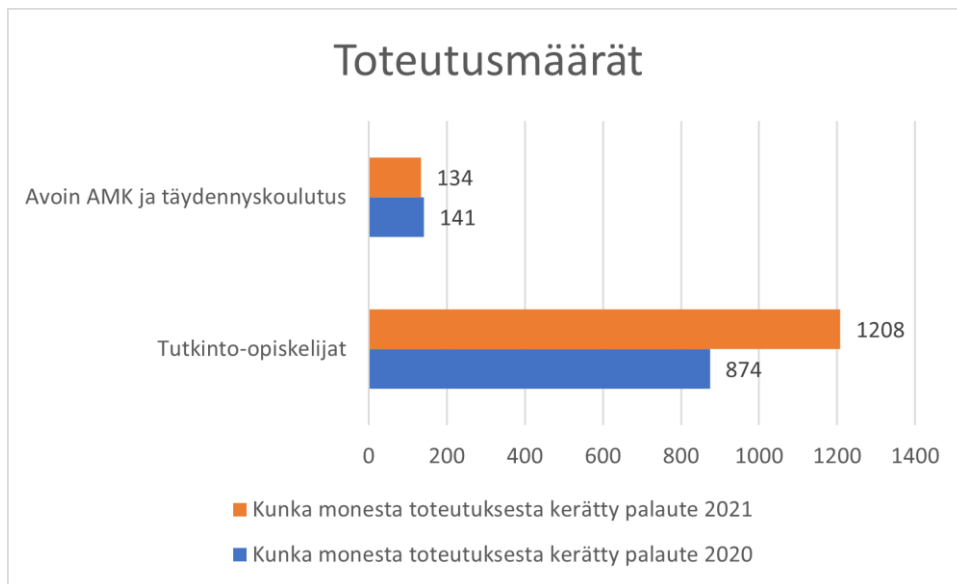
sekä uudesta opintojaksopalautejärjestelmästä palaute.xamk.fi. Yleisesti voidaan kuvassa 26 havaita, että tutkinto-opiskelijoiden antamat opintojaksopalauteet ovat nousseet mutta avoimen AMK:n palautteiden määrät tippuivat järjestelmien vertailussa. Avoimen AMK:n kerätyistä opintojaksopalauteiden määristä voidaan havaita, että vuonna 2020 palautteita kerättiin 3560 kappaletta ja vuonna 2021 vain 1266 kappaletta. Tämä selittyy uudessa järjestelmässä havaitun puutteen vuoksi. Avoimen AMK:n osalta uudessa järjestelmässä piti käydä lisäämässä tietoja opintotietojärjestelmään ja sen lisäksi vielä sähköpostilistat palaute.xamk.fi järjestelmään. Tämä monivaiheinen toimintatapa oli haastava käyttäjille ja siitä löytyi myös käyttöönoton jälkeen osittaista toimimattomuutta.

Kuva 26. Opintojaksopalauteiden kokonaismäärä vertailu

Kuvassa 28 esitettävät määrät ovat ajalta 1.3. - 31.8.2020 ja 1.3.–31.8.2021. Kuvasta 27 voidaan todeta, että toteutukset miltä opintojaksopalauteita kerätään, ovat pysyneet Avoimessa AMK:ssa sekä täydennyskoulutuksessa lähes samansuuruisina. Vuonna 2020 Avoimessa AMK:ssa ja täydennyskoulutuksessa kerättiin opintojaksopalauteita 141 toteutukselta kun vuonna 2021 vastaava määrä oli 134. Tutkinto-opiskelijoille suunnattujen toteutusten määrä on selvästi noussut. Vuonna 2020 opintojaksopalauteita kerättiin 874 toteutukselta kun vuonna 2021 vastaava määrä oli 1208 toteutusta.

Kuva 27. Toteutus-tasolta kerätyt opintojaksopalauteet

7 Johtopäätökset

Opetuksen laadun, opintojaksopalauteen sekä muutosjohtaminen yhteen sovittaminen on iso haaste. Opetuksen laatu toimii opinnäytetyön kivijalkana, jota tukivat opintojaksopalaute sekä muutosjohtaminen. Yleisesti laatu on laaja käsite, minkä alle mahtuu paljon asioita. Tärkeää on huomioida, että opintojaksopalaute on kuitenkin vain yksi osa isoa kokonaisuutta. Tutkimuksen tuloksista selvisi, että tuntemattomampia termejä olivat välipalaute ja vastapalaute. Tutkimuksessa selvisi, ettei välipalautetta kysytty kaikilla opintojaksoilla. Välipalautetta sai myös kysyä muilla tavoin kuin opintojaksopalautejärjestelmän kautta. Tämä voi myös aiheuttaa epäselvyyttä mikä on välipalaute ja mikä esimerkiksi yleistä keskustelua. Lisäksi voidaan miettiä, onko välipalaute terminä opiskelijoille tuttu vai aiheuttiko sen käyttäminen tutkimuksessa myös epäselvyyttä tarkoitus perästä.

Kyselytutkimuksen vastauksista voidaan tulkita, että opiskelijat kokivat vastapalauteen tärkeäksi osaksi palauteprosessia. Vuorovaikutteisuuden lisääntyminen jakoi vastaajat, osa koki vuorovaikutteisuuden lisääntyneen. Tähän osaltaan vaikuttaa, että osa opettajista antaa vastapalauteen suullisesti, jolloin asioista voidaan keskustella ja näin vuorovaikutteisuus lisääntyy. Osan mielestä vuorovaikutteisuudessa ei ollut tapahtunut muutosta, osa vastaajista ei osannut kertoa oliko vastapalautetta annettu. Avoimissa vastauksissa nousi

esille myös vuorovaikutteisuuden muuttuminen vuosien saatossa, kun sähköiset toimintatavat ovat tulleet luokassa kerättävien palautteiden rinnalle.

Vastapalaute on ollut käytössä myös ennen toteutettua uudistusta, mutta uudistuksen myötä vastapalautteen antamisesta on keskusteltu enemmän. Opiskelijat ovat olleet ilahtuneita, että he ovat saaneet vastapalautetta opettajilta ja he kokevat sen tärkeäksi. Vastapalautteen saaminen on myös tuonut esille, miten muut ajattelevat opintojaksosta. Opiskelijat kokivat tärkeäksi, että saavat tietää, onko muilla ollut samanlaisia ajatuksia vai ovatko he itse kokeneet opintojakson eri tavalla. Opettajat olivat tuoneet myös esille opiskelijoille, että olivat kokeneet tullessa enemmän tietoisiksi mahdollisista epäkohdista.

Opintojaksopalauteuudistus on tuonut palautteen antamisen lähemmäksi opiskelijoiden arkea. Opintojaksopalautetta annettiin ennen uudistusta opettajan jakaman linkin avulla ja palautteen saaminen oli myös paljon opettajan aktiivisuudesta kiinni. Uuden järjestelmän yksi näkyvä parannus on, että opiskelijat voivat antaa palautetta heillä jo käytössä olevan Tuudon kautta. Jos opiskelijalla ei ole Tuudoa käytössä, saa hän sähköpostiin linkin opintojaksopalauteeseen. Kaikki ei kuitenkaan ole sujunut aivan ongelmitta, osalla opiskelijoista on ollut teknisiä ongelmia opintojaksopalautteen antamisen kanssa, joten he eivät ole pystyneet sitä antamaan.

Tutkinto-opiskelijoiden osalta toteutukset, joilta kerätään opintojaksopalautetta ovat selkeästi nousseet. Tarkastellessa opintojaksopalautemääriä kokonaisuudessaan samassa suhteessa olevaa nousua ei havaita. Tästä voidaankin päätellä, että palautetta kerättiin uuden järjestelmän aikana useammalta toteutukselta kuin aiemmin mutta toteutuskohtaiset vastausmäärät ovat luultavasti pienentyneet. Avoimen AMK:n osalta havaittiin, että opintojaksopalautetta kerättiin lähes yhtä monelta toteutukselta kuin aiemmin, mutta opintojaksopalautteiden määrät olivat selkeästi tippuneet. Projektiryhmän tietoon on tullut selkeitä tapauksia missä palautteen kerääminen ei ole onnistunut toivotulla tavalla ja palaute onkin jäänyt kokonaan keräämättä. Tähän tilanteeseen lähdettiin etsimään ratkaisua heti kesän alussa 2021. Kesän aikana tilanteeseen löydettiin ratkaisu ja syksyllä 2021 se saatiin korjattua.

Opinnäytetyö kuvaa opintojaksopalauteen muutosprosessia. Työssä käsitellään tämän vuoksi myös tapahtunutta muutosta muutosjohtamisen kautta ajateltuna. Lewinin 3-portainen malli, sulatus-muutos-jäädytys, kuvastaa opinnäytetyössä kuvattua muutosta hyvin. Sulatus vaiheessa kerättiin toiveita niin opiskelijoita, opettajilta kuin myös muulta opintojaksopalauteeseen liittyviltä tahoilta. Kun ”toiveidensammio” oli saatu työpajojen sekä työryhmien kautta rakennettua, alettiin kartoittamaan ohjelmistonvalmistajia sekä tietysti lopulta myös kilpailuttamaan heidät. Kun uusi järjestelmä monien eri vaiheiden jälkeen saatiin käyttöön otettua, tehostettiin tiedottamista kaikille sen käyttäjille.

Valitettavasti kaikkia käyttäjiä ei kuitenkaan tavoitettu, eräs opiskelija kertoikin vapaissa palautteissa, että sai tiedon muutoksesta vasta opinnäytetyön kyselyn kautta. Opettajilta saatiin paljon suullista palautetta sekä myös kirjallista.

7.1 Kehittämisehdotukset

Opiskelijoille suunnatun kyselytuloksista nousi esille vastapalaute ja välipalaute termien epäselvyys. Tutkimustuloksista nähtiin selvästi vastapalautteesta ja välipalautteesta kysyttäessä nousi ”en osaa sanoa” vaihtoehdon käyttäminen. Lisäksi projektin osalta nousi esille myös muutama kehitysehdotus.

Ensimmäinen kehitysehdotus on viestintäsuunnitelman tarkentaminen. Olisi hyvä käydä vielä aikataulullisesti opetuksen prosessien perusteella läpi, milloin tiedotetaan esimerkiksi opintojaksopalauteiden aukenemisesta. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulussa toiminta etenee tietyissä sykleissä, näihin saadaan sidottua tiedottaminen, jolloin oletettavasti myös opintojaksopalauteen vastausmäärät nousevat. Lisäksi viestinnässä tulisi vielä paremmin tuoda esille välipalautteen ja vastapalautteen termit sekä markkinoida opettajille vastapalautteen tärkeyttä opiskelijoille. Vastapalautteen juurruttamisella osaksi normaalia arkea, saataisiin myös vastausmääriä nostettua, kun opiskelijat huomaavat, että palautteet luetaan ja he saavat niihin myös vastapalautteen. Viestinnän tehostamisen kohteina voisivat toimia opiskelijoille välipalautteen ja vastapalautteen kirkastaminen, opettajille yleinen aikataulun muistutus sekä vastapalautteen antaminen sekä Avoin AMK toimintatapojen muistuttaminen.

Vuorovaikutteisuuden lisääminen on hyvä kehityskohde. Tämäkin ehdotus nousee opiskelijoilta selkeästi esille. Vastapalautteen avulla voidaan lisätä opettajien ja opiskelijoiden vuorovaikutusta. Tämä kuitenkin vaatii opettajille vastapalautteen tärkeyden tähdentämistä. Samoin välipalautteen käyttöönottoa pitää edelleen tukea paremmin. Opettajille olisi hyvä tuoda vielä enemmän esille välipalautteen käytön mahdollisuuksia, vaikka välipalautte tuntuisikin opettajasta osittain työllistävältä. Välipalautetta voidaan kerätä esimerkiksi tunnilla keskustellen opiskelijoiden kanssa, jos opintojaksopalautejärjestelmä tuntuu hankalalta. Tärkeää on huomioida, että opiskelijat toivoivat palautteiden läpikäyntiä ja vastapalautetta niistä. Samassa yhteydessä olisi hyvä myös kerrata mitä välipalautteella ja vastapalautteella tarkoitetaan.

Opintojaksopalautteen loppupalautteen vastausmäärien nostoon on aiemmassa esitetty jo muutamia kehitysehdotuksia. Lyhyesti koottuna on tärkeää, että opettajille muistutetaan toimintatapojen muutoksesta ja opiskelijoita tiedotetaan opintojaksopalautteen aukioloajoista. Opiskelijat vastaisivat opintojaksopalautteeseen paremmin, jos he tietäisivät mihin niitä hyödynnetään ja että opettaja lukee ne.

Muutosjohtamisen osalta ollaan toimintavan jäädytysvaiheessa. Kyseiseen vaiheeseen tarvitaan viestintäsuunnitelman tarkennus ja edelleen ohjausta toimintatapojen juurruttamiseen. Kehitysehdotuksena seuraavaa mahdollista projektia ajatellen, tulisi huomioida, että opettaja- ja opiskelijajäsenet ovat työryhmissä tärkeitä, jatkossa kannattaa pohtia tulisiko näistä ryhmistä olla useampi edustaja vara edustajineen. Seuraavassa uudistuksessa pilotointiin tulisi kiinnittää enemmän huomiota ja pilotointi pitäisi aloittaa, kun järjestelmä on valmis, puolivalmista vaikea pilotoida aukottomasti.

Uuden järjestelmän käyttöönoton juurtumisen selvittämiseksi opettajille ja opiskelijoille tulisi tehdä kysely toukokuussa 2022. Silloin muutoksesta on kulunut vuosi, voidaan katsoa, miten uusi järjestelmä on vastannut odotuksiin. Samalla voitaisiin kartoittaa ovatko vastapalautte ja välipalautte termit tulleet osaksi arkipäivää ja ovatko niiden käytöstä saatavat tulokset parantuneet nyt toteutettuun kyselyyn verrattuna.

7.2 Pohdinta ja tutkimuksen luotettavuus

Opintojaksopalauteuudistuksen avulla laatua voidaan parantaa välillisesti. Uudistus oli iso projekti, joka koskettaa niin opiskelijoita kuin opettajia. Opintojaksopalautteen uudistamisen projekti oli onnistunut, ongelmista huolimatta. Opintojaksopalautteiden määrä ei isossa kuvassa muuttunut järjestelmätietojen perusteella tarkasteltuna. Todellisuudessa monet opettajat huomasivat niiden pudonneen, tähän voi olla monta eri syytä. Avoimen AMK:n osalta uuden järjestelmän erilainen toimintapa oli haasteellinen. Aiemmassa toimintatavassa opettajat jakoivat linkkiä, minkä kautta opintojaksopalautteen pääsi antamaan. Uudessa toimintatavassa opiskelijat pääsevät antamaan palautetta Tuudon tai sähköpostiin tulevan linkin kautta. Avoimen AMK:n osalta jouduttiin uuden järjestelmän alkuaikoina käyttämään erillistä sähköpostituslistaa, joka vietiin opintojaksopalautejärjestelmään. Kesän ja syksyn 2021 aikana saatiin myös Avoimen AMK:n opintojaksopalautteen kerääminen korjattua, niin että se lähtee automaattisesti ohjelmiston kautta. Tämä toi esille Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun erilaiset toimintatavat, vaikka opintojaksopalautejärjestelmää tehtäessä yritettiin huomioida kaikki, todellisuudessa kaikkea ei kuitenkaan pystytty huomioimaan. Tutkimuksessa selvisi, ettei kaikki opiskelijat olleet huomanneet tiedotusta tulevasta muutoksesta. Tiedotusta kuitenkin pyrittiin tekemään laajasti ja monia eri kanavia käyttäen. Opintojaksopalauteuudistus oli myös mittava uudistus, jos huomioidaan kyseisen organisaation opiskelijamäärä sekä organisaatiossa olevia opintojaksojen määrä. Aivan uuden näkökulman tuo avoin ammattikorkeakoulu, jossa opiskelee paljon opiskelijoita. Vaikka muutoksen suunnittelee hyvin, voi silti jälkikäteen monesti huomata kohtia, mitä olisi voinut tehdä eri tavalla tai jälkiviisaana todeta että ”tuon asian” olisi voinut tehdä toisin.

Oma kehittyminen on ollut mielestäni noususuuntainen. Olen toiminut opintojaksopalautejärjestelmän pääkäyttäjänä useamman vuoden ja silti yllätyin monista asioista projektin aikana. Uusien toimintatapojen juurruttaminen käytäntöön vie aikaa enemmän kuin itse alun perin ajattelin. Muutosjohtamisen näkökulma toi esille tiedotuksen tärkeyttä ja vuorovaikutteisuutta, mitä mielestäni on projektin aikana ollut. Itse opinnäytetyötä kirjoittaessa olen perehtynyt syvällisesti koulutuksen laadun kokonaisuuteen ja ymmärrän nyt isompana kokonaisuutena kuin ennen opinnäytetyö prosessia. Lisäksi muutosjohtaminen toi itselleni mahdollisuuden ”astua ulos pääkäyttäjän saappaista” ja tutustua asioihin eri näkökannasta. Haastavana koin juuri tuon oman roolini ulkopuolelle

astumisen, jotta pystyin säilyttämään neutraalin tutkijan asenteen enkä antanut omien mielikuvien asioista vaikuttaa tutkimustulosten tulkintaan. Loppuvaiheessa koin usein ”valoistumis” hetkiä ja osa teksteistä muuttui monta kertaa. Kokonaisuutena opinnäytetyön kirjoittaminen oli haastavaa mutta antoisaa, koen että nyt olen saanut paremman kuvan kokonaisuudesta.

Yleisesti tutkimuksissa arvioidaan reliabiliteettia virheiden välttämiseksi. Tästä huolimatta tutkimuksissa on luotettavuus eroja. Monilla eri tutkimus- ja mittaustavoilla voidaan arvioida luotettavuutta. Tutkimuksen reliabiliudella tarkoitetaan tulosten toistettavuutta. Kun kaksi tutkijaa päätyy samaan lopputulokseen, tulokset voidaan todeta reliabeleiksi. Validiuden käsite on myös peräisin kvantitatiivisesta tutkimuksesta. Esimerkiksi sähköisissä kyselylomakkeissa vastaajat ovat voineet käsittää eri tavalla kuin tutkija oli ajatellut. Jos tutkija tutkii tällaisessa tilanteessa vastauksia oman ajatusmaailmansa mukaisesti, tulosten pätevyys ja todenmukaisuus voi kärsiä. (Hirsjärvi & Hurme, 2008, s. 186)

Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta lisätään tutkijan tekemän tarkan selonteon avulla tutkimuksen toteuttamisesta. Tärkeää olisi, että tutkija ilmaisee tutkimuksen olosuhteet totuudenmukaisesti sekä selvästi. Haastattelun osalta tämä tarkoittaa selontekoa, miten ja missä olosuhteissa aineisto kerättiin sekä havaittiinko mitään haittatekijöitä haastattelun aikana. Ajankäyttö on myös yksi asia, mikä tulisi selkeästi kertoa. Mahdollisten virhetulkintojen osalta tulisi myös tutkijan oma arvio asiasta avata. Suorat lainaukset haastattelusta sekä muut autenttiset materiaalit tukevat tutkimusselosteita. Validiuden osalta tutkimuksessa käytettävät useammat tutkimusmenetelmät on hyvä tarkentaa. (Hirsjärvi ym., 2017, ss. 231-233)

Haastattelututkimuksen luotettavuuden laatua parantaa nopeasti toteutettava litterointi. Tutkijan tehdessä litterointi heti haastattelun jälkeen, saa hän parhaan muistijäljen tapahtuneesta haastattelusta. Laadun luotettavuus riippuu haastatteluaineistosta. Jos haastatteluaineiston nauhoitus on epäonnistunut tai sen kuuluvuus on huonoa, voi aineiston laatu vaikuttaa laatuun. (Hirsjärvi & Hurme, 2008, s. 185)

Tutkimuksessa käytettiin pääsääntöisesti tietokirjallisuutta ja lisäksi hyödynnettiin tieteellisiä artikkeleita sekä väitöskirjoja. Opintojaksopalauteen sähköiseen kyselylomakkeeseen vastasi

yhteensä 296 opiskelijaa ja heistä 7 ei antanut lupaa käyttää vastauksia tutkimuksessa. Kyselyn tuloksissa käsittelemme 289 opiskelijan vastauksia. Otantana vastaajia on vähäinen määrä, kun Kaakkois-suomen ammattikorkeakoulussa opiskelee noin 4000 opiskelijaa. Vastaukset olivat kuitenkin hyvin saman linjaisia, joten voimme olettaa, että tämä otanta antaa karkeaa mielikuvaa opiskelijoiden mielipiteestä ja heidän kokemuksistaan opintojaksopalautteen antamiseen sekä vastapalautteen saamisessa.

Kyselytutkimus toteutettiin sähköisellä lomakkeella, joten tutkija ei voinut ohjailta vastaajia. Analysointivaiheessa huomattiin, että termit vastapalaute ja välipalaute eivät olleet kaikille vastaajille tuttuja ja se välittyi en osaa vastata vastauksena. Näin ollen voidaan olettaa, että vastaustulokset ovat suuntaa antavia eikä termien epäselvyys muuttanut tulosta ratkaisevasti. Sähköisen kyselylomakkeen etuna oli, että vastauksiin uudelleen palaaminen oli helppoa. Näin vastaukset eivät jääneet tutkijan oman muistikuvan varaan. Kyselytutkimus toteutettiin hyvinkin nopeasti muutoksen jälkeen. Muutos tapahtui 1.3.2021 alkaen ja kysely toteutettiin 19.4-9.5.2021 välisenä aikana. Kuitenkin kyseessä on laajasti käytössä oleva toiminto, joten vastausmäärät olivat oletetulla tasolla.

Teemahaastattelut tehtiin Teams kokouksen avulla. Teemahaastattelut nauhoitettiin ja litteroitiin nopeasti haastattelun jälkeen. Litteroinnissa käytettiin apuna Wordin litterointi ominaisuutta. Automaattinen litterointi on hyvä apukeino, mutta litteroinnin tulos on tarkastettava tarkasti. Monesti automaattinen litterointi oli litteroinut tekstin hieman eri lailla kuin oikeasti oli keskustelu, esimerkiksi kaikki sanat eivät olleet tulleet oikein litterointiin. Samoin automaattinen litterointi oli tulkinut pienen puheessa olleen tauon jopa toiseksi puhujaksi. Näistä haasteista huolimatta nauhoittaminen sekä litterointi selkeytti palaamista sana tarkasti haasteltavan vastaukseen. Teemahaastattelut sovittiin pidettäväksi lokakuun 2021 alkupuolella. Haastattelut pidettiin saman päivän aikana peräkkäin, kuitenkin niin että välissä nauhoitus katkaistiin, kun vaihdettiin toiseen osa-alueeseen.

Lähteet

- Ammattikorkeakoululaki 932/2014. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20140932>
- Arene, (2020). *Laatu kehittyy ammattikorkeakouluissa*.
<https://www.arene.fi/ajankohtaista/laatu-kehittyy-ammattikorkeakouluissa/>.
- Arminen, H., Hujala, M. & Hynninen, T. (2019). *Opiskelijapalaute yliopisto-opetuksen laadun mittarina: mitä opiskelijoiden opintojaksopalauteesta voidaan päätellä?*
<https://lehti.yliopistopedagogiikka.fi/2019/08/30/opiskelijapalaute-laadun-mittarina/>
- Bollaert, L. (2014). *A Manual for Internal Quality Assurance in Higher Education: with a special focus on professional higher education*. Eurashe.
- Harvey, L. (2003). *Student feedback. Quality in Higher Education*. Taylor & Francis Ltd
- Harvey, L., & Green, D. (1993). *Defining Quality*. Taylor & Francis Ltd
- Heiskanen, M. & Lehikoinen, S. (2010). *Muutosviestinnän voimapaperi*. Otava.
- Herranen, K. (2020). *Ketterä kasvu*. Alma Talent.
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. (2008). *Tutkimushaastattelu teemahaastattelun teoria ja käytäntö*. Gaudemus.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. (2017). *Tutki ja kirjoita*. Otava.
- Honkanen, H. (2006). *Muutoksen agentit - Muutoksen ohjaaminen ja johtaminen*. Edita.
- Ilmarinen. (2013). *Onnistunut muutos - tukea onnistuneen muutoksen suunnitteluun ja läpivientiin*. <https://www.ilmarinen.fi/siteassets/liitepankki/tyohyvinvointi/opas-onnistunut-muutos.pdf> .
- Juuti, P. & Virtanen, P. (2009). *Organisaation muutos*. Otava.
- Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. (2020b). *Laadunhallinta*. <https://staff.xamk.fi/nain-toimimme/laadunhallinta/Sivut/default.aspx>
- Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. (2020a). *Opintojaksopalaute*.
<https://staff.xamk.fi/nain-toimimme/laadunhallinta/arviointijapalautteet/opintojaksopalaute/Sivut/default.aspx>.
- Kaakkois-suomen ammattikorkeakoulu. (n.d.). *XAMK*. <https://www.xamk.fi/xamk/>
- Karvi. (2014). *Laadunvarmistuksen periaatteet ja suositukset eurooppalaiselle korkeakouluasteelle (ESG)*.
https://karvi.fi/app/uploads/2014/10/ESG_Suomenkielinen-k%C3%A4%C3%A4nn%C3%B6s-ja-alkuper%C3%A4inen.pdf

- Kivimäki, H. (2017). *Muutoksen johtamisen malli palveluntarjoajalle. [YAMK opinnäytetyö, Haaga-Helia]* .
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/134875/Kivimaki_Heidi.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Kohtamäki, V., Pekkola, E. & Kivistö, J. (2014). *Korkeakouluhallinto johtaminen, talous ja politiikka.*
- Kotter, J. (1996). *Leading Change.* Harvard Business School Press.
- Laurila, M. (2017). *"Me ollaan kaikki samassa veneessä ja soudetaan yhdessä samaan suuntaan". Esimiesten ja henkilöstön käsityksiä hyvästä muutosjohtajuudesta.* [Väitöskirja, Vaasan yliopisto]
https://www.uwasa.fi/sites/default/files/midgard/links/isbn_978-952-476-772-9.pdf
- Lähdesmäki, T., Hurme, P., Koskimaa, R., Mikkola, L. & Himberg, T. (2014).
Menetelmäpolkuja humanisteille. <http://www.jyu.fi/mehu>
- Martinmaa, M. (2009). *Opiskelijapalautteen kerääminen ja hyödyntäminen opetuksen kehittämisessä.* <https://journal.fi/aikuiskasvatus/article/view/94198/52876>
- Moilanen, P., Nikkola, T. & Räihä, P. (2008). *Opiskelijapalautteen käyttökelpoisuus yliopisto-opetuksen kehittämisessä.*
<https://journal.fi/aikuiskasvatus/article/view/93796/52474>
- Nenonen, M. (2014). *Esimiesviestintä muutosjohtamisen tukena tapaustutkimuksessa keskijohdon kokemuksina.* [Maisterin tutkinnon tutkielma, Aalto-yliopisto, kauppakorkeakoulu]
http://epub.lib.aalto.fi/ethesis/pdf/13570/hse_ethesis_13570.pdf.
- Passenhaim, O. (2010). *Change management.* <http://www.mahavirlibrary.org/files/change-management.pdf>
- Peltonen, J. (2015). *Vakiintuneiden muutosjohtamisen mallien soveltuvuus tietojärjestelmiin kohdistuvan organisaatiomuutoksen johtamiseen –esimerkkinä Kotterin 8 vaihetta onnistuneeseen muutokseen [pro gradu, Jyväskylän yliopisto, tietojenkäsittelytieteiden laitos]* .
<https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/46468/1/URN%3ANBN%3Afi%3Aju-201507032511.pdf>
- Puusa, A. & Juuti, P. (2020). *Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät.* Gaudeamus.

- Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. (2006). *KvaliMOTV - Mentelmäopetuksen tietovaranto [verkkajulkaisu]*.
<https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/viittausohje.html>
- Valli, R. & Aarnos, E. (2018). *Ikkunoita tutkimusmetodeihin: 1, Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle* (5. uudistettu painos p.). Jyväskylä: PS-kustannus.
- Vehmas, H. (2015). *Arvottomuudesta osallisuuteen*.
- Vilkka, H. (2015). *Tutki ja kehitä*.
- Vipunen, (n.d.). *Opetushallinnon tilastopalvelu*. <https://vipunen.fi/fi-fi/amk/Sivut/Opiskelijapalaute.aspx>
- Wahlgrén, A. & Janatuinen, T. (2015). *Henkilöstön käsityksiä korkeakouluille ominaisesta opetuksen ja oppimisen laadusta ammattikorkeakoulussa*.
<https://journal.fi/akakk/article/view/89452>

Liite 1: Aineistonhallintasuunnitelma

Aineistonhallintasuunnitelma

Aineiston keräys

Tutustuin aineistoon Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun järjestelmissä. Palautteet on kerätty webropol järjestelmän avulla opiskelijoilta. Laadunasiantuntijoille toteutettiin teemahaastattelu.

Kuvaus aineistosta

Opinnäytetyöhön kerätään Kaakkois-suomen ammattikorkeakoulun opiskelijoilta webropol kyselynä. Teemahaastattelut toteutettiin Teams sovelluksella, joka nauhoitettiin. Olen saanut Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoululta tutkimusluvan opinnäytetyössä tarvittavan materiaalin käyttämiseen.

Hyvä tieteellinen käytäntö

Olen saanut tutkimusluvan Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoululta. Saan käyttööni aineistoa tutkimuskäyttöön. Tutkimusaineistoa ei saa luovuttaa eteenpäin.

Aineiston säilytys

Käsittelen aineistoa työpaikan tietokoneella ja tallennan sen oppilaitoksen omaan verkkoon. Aineistoa käsitellään tietokoneella ja tutkimuksen valmistumisen jälkeen poistan tallentamani tutkimusaineiston. Tutkimusaineiston omistaa Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. Aineistosta yhteenveto eli tutkimustulokset kirjataan opinnäytetyöhön. Tutkimuksessa ei kerätä henkilötietoja ja käsiteltävät palautteet kirjataan anonyymeinä.

Liite 2: Teemahaastatteluiden rungot

Aihe: Muutosprojekti – Opintojaksopalautejärjestelmän uudistusprojekti

Taustakysymykset

Projektin lähtökohdat

1. Mistä idea muutokseen?
2. Mitä laadullisia tavoitteita?
3. Miten vaatimusmäärittely alkoi?
4. Mitä haasteita?
5. Mitä olisi voinut tehdä toisin?
6. Mitä hyvää vaiheessa oli?

Projektin eteneminen

1. Miten projekti alkoi?
2. Miten työnjako tehtiin?
3. Miten työryhmät saatiin alulle?
4. Mitä haasteita?
5. Mitä olisi voinut tehdä toisin?
6. Mitä hyvää vaiheessa oli?

Testausvaihe

1. Miten organisoitu?
2. Miten pilotointi kohteet valittiin?
3. Mitä haasteita testausvaiheessa oli?
4. Mitä olisi voinut tehdä toisin?
5. Mitä hyvää vaiheessa oli?

Käyttöönotto vaihe

1. Miten valmistauduttiin?
2. Mitä haasteita?
3. Miten käytännössä onnistui?
4. Mitä olisi voinut tehdä toisin?

Aihe: Opintojaksopalauteuudistuksen vaikutus laatuun

- Miten opintojaksopalaute ja laatu kuuluvat yhteen?
- Miten uudistus parantaa laatua?
- Miksi vanhalla järjestelmällä ei päästy samaan tulokseen?
- Miten opiskelijat suhtautuivat uudistukseen?
- Mitä palautetta olette saaneet opiskelijoilta?
- Miten toivoisitte opiskelijoiden suhtautuvan opintojaksopalautteisiin?
- Miten opettajat suhtautuivat uudistukseen?

Liite 3: Opiskelijoiden kyselylomake

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

Kerro mielipiteesi opintojaksopalauteesta

Pakolliset kentät merkitään asteriskilla (*) ja ne tulee täyttää lomakkeen viimeistelemiseksi.

Sinulla on mahdollisuus kertoa kokemuksiasi uudesta opintojaksopalautejärjestelmästä sekä Xamkin opintojaksopalauteen toimintatavoista. Haluamme saada juuri sinun mielipiteesi opintojaksopalauteen muutokseen, joka toteutettiin tänä keväänä,. Uusi järjestelmä otettiin käyttöön talviloman jälkeen. Uudistus näkyy sinulle siinä, että annat palautteen Tuudossa, tai jos sinulla ei ole käytössä Tuudoa, koulun sähköpostiin saamasi linkin kautta.

Mielipiteelläsi on suuri merkitys, opintojaksopalautea käytetään koulutuksen kehittämiseen.

Kyselyyn vastatessasi pyydän miettimään erityisesti kevään 2021 talviloman jälkeistä aikaa. Kyselyyn vastaamiseen menee noin 5-10 minuuttia. Kysely on avoinna 9.5.2021 saakka.

Kyselyn tulokset käydään läpi luottamuksellisesti ja tutkimustuloksia käytetään YAMK-opinnäytetyön pohjana sekä Xamkin opintojaksopalauteprosessin kehittämisessä.

Lisätietoa pia.kupiainen@xamk.fi

1. Kyselyvastauksiani *

- saa käyttää tutkimustarkoituksessa
- ei saa käyttää tutkimustarkoituksessa

2. Opiskelen *

- AMK-tutkintoon johtavassa koulutuksessa
- Ylempään AMK tutkintoon johtavassa koulutuksessa
- Avoimessa AMKissa

3. Olen antanut talviloman jälkeen opintojaksopalautea *

- Tuudon kautta
- Sähköpostin kautta

4. Palautteen antaminen on helppoa *

- Jokseenkin eri mieltä
- Ei eri eikä samaa mieltä
- Jokseenkin samaa mieltä
- Täysin samaa mieltä
- En osaa sanoa

5. Pääsin helposti vastaamaan opintojaksopalauteeseen *

- Täysin eri mieltä
- Jokseenkin eri mieltä
- Ei eri eikä samaa mieltä
- Jokseenkin samaa mieltä
- Täysin samaa mieltä
- En osaa sanoa

6. Palautelomakkeen ulkoasu on selkeä *

- Täysin eri mieltä
- Jokseenkin eri mieltä
- Ei eri eikä samaa mieltä
- Jokseenkin samaa mieltä
- Täysin samaa mieltä
- En osaa sanoa

7. Opintojaksopalaute on helppo käyttää mobiiliina *Täysin eri mieltä

- Jokseenkin eri mieltä
- Ei eri eikä samaa mieltä
- Jokseenkin samaa mieltä
- Täysin samaa mieltä
- En osaa sanoa

8. Opintojaksopalaute oli nopea antaa *

- Täysin eri mieltä
- Jokseenkin eri mieltä
- Ei eri eikä samaa mieltä
- Jokseenkin samaa mieltä
- Täysin samaa mieltä
- En osaa sanoa

9. Loppupalautteen väittämät olivat ymmärrettäviä *

- Täysin eri mieltä
- Jokseenkin eri mieltä
- Ei eri eikä samaa mieltä

- Jokseenkin samaa mieltä
- Täysin samaa mieltä
- En osaa sanoa

10. Loppupalautteen antaminen oli ajoitettu järkevästi *

- Täysin eri mieltä
- Jokseenkin eri mieltä
- Ei eri eikä samaa mieltä
- Jokseenkin samaa mieltä
- Täysin samaa mieltä
- En osaa sanoa

11. Kerro miksi sinusta loppupalautteen antaminen oli ajoitettu hyvin tai miksi sinusta loppupalautteen antamisen ajankohta oli huono?

12. Minulta on kysytty välipalautetta loppupalautekyselyn lisäksi? *

- Kyllä
- Ei
- Vaihtelevasti
- En osaa sanoa

13. Minusta välipalautteen antamisesta on ollut hyötyä *

- Täysin eri mieltä
- Jokseenkin eri mieltä
- Ei eri eikä samaa mieltä
- Jokseenkin samaa mieltä
- Täysin samaa mieltä
- En osaa sanoa

14. Kerro sanallisesti miksi koit välipalautteesta olevan hyötyä tai miksi sen antamisesta ei ollut hyötyä

15. Opettaja lähetti sanallisen vastapalautekoosteen kyselyn jälkeen Tuudoon tai sähköpostiin

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

16. Vastapalautteen saaminen lisäsi tietoa ja ymmärrystä palautteen vaikutuksista *

- Täysin eri mieltä
- Jokseenkin eri mieltä
- Ei eri eikä samaa mieltä
- Jokseenkin samaa mieltä
- Täysin samaa mieltä
- En osaa sanoa

17. Olen saanut opettajalta vastapalautetta paremmin talviloman jälkeen kuin ennen talvilomaa

- Täysin eri mieltä
- Jokseenkin eri mieltä
- Ei eri eikä samaa mieltä
- Jokseenkin samaa mieltä
- Täysin samaa mieltä
- En osaa sanoa

18. Opettajan antama vastapalaute on minulle tärkeää *

- Täysin eri mieltä
- Jokseenkin eri mieltä
- Ei eri eikä samaa mieltä
- Jokseenkin samaa mieltä
- Täysin samaa mieltä
- En osaa sanoa

19. Onko sinusta opintojaksopalauteiden antamisen jälkeinen vastapalaute lisännyt vuorovaikutteisuutta sinun/luokkanne ja opettajan välillä?

20. Sana vapaa
